

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

3

VALLEKILDE HØJSKOLE
UDGIVET AF ELEVFORENINGEN 1987
DANMARKS
PÆDAGOGISKE
BIBLIOTEK

Fra
Vallekilde Folkehøjskole

94

Udgivet af Selevforeningen

1987

FRA VALLEKILDE
FOLKEHØJSKOLE

94

UDGIVET AF ELEVFORENINGEN
1987

Anna Grosen

Påskedag 1987 døde Anna Grosen 89 år gammel. Hun blev bisat fra Holstebro Valgmenighedskirke den 24. april, og små tre måneder senere blev hendes urne nedsat på Korskirken kirkegård med en efterfølgende sammenkomst i billedsalen på højskolen.

Og dermed er *et* kapitel af kvindeindflydelsen på dansk højskole afsluttet.

Anna og Uffe Grosen mødte hinanden på Winthers seminarium i Silkeborg. Og kort tid efter deres uddannelse var afsluttet, gav de to sig i lag med den krævende opgave at videreføre Vallekilde højskole. De valgte mere eller mindre frivilligt en opgavefordeling, som gik på, at Uffe Grosen førte ordet og var forstanderen. Men bag Uffe Grosen var Anna den kritiske, men også inspirerende instans, som gennemså og vurderede alle Uffes manuskripter, alle hans dispositioner i stort og småt; undtagen landbruget, hvor Grosen og Møller i fællesskab fik deres frihed. Hun vidste, at Grosens lykkeligste stunder var det daglige besøg på gården med en hyggelig snak med Møller og hans forgængere.

Anna Grosen var et højt begavet menneske med kunstnerisk sans og en hurtig bedømmelsesevne. På trods af et i perioder dårligt helbred passede hun Uffe og skolen med fast hånd. Intet gik hendes øjne forbi, men hun ejede samtidig diskretionens gave, som gjorde, at Uffe ikke fik alle byrderne på sig. Hun kendte hans bæreevne - og han på sin side kendte hendes - i et langt smukt ægteskab.

Som vi alle ved, blev Grosen en rørsmand i dansk højskole. Med rette agtet som den hædersmand, han nu var. Men der er næppe tvivl om, at Anna betalte sin del af de menneskelige

omkostninger, som nu engang er forbundet med højskoleforstandergerningen. Og det kan meget vel være Anna, som fik Grosen til at overlade skolen til et andet lederskab, selv om han dengang kun var 60 år.

Og så flyttede de op på Bakken, og der fik de to mennesker nok i virkeligheden deres lykkeligste år. De var befriet for ansvaret, for »rollerne«. Nu om sider kunne de være sig selv, folde sig ud med munterhed og festivitas. Anna blev den perfekte værtinde for den egentlige venneskare - og Uffe blev højskolens talsmand i radio og Undervisningsministeriet. Og fik megen fornøjelse af at vaske op, når Anna havde overgået sig selv ved en middag.

Da Anna, efter Uffes død, så i øjnene, at hun ikke kunne klare at bo alene i huset på Bakken og derfor solgte det til skolen og flyttede til Holstebro, var det uden tvivl med et lettelsens suk; selv om hun aldrig ville sige det åbent. Nu kunne hun passe børnebørn, læse avanceret litteratur og rejse med sine børn, ikke mindst til Italien.

Men det betød ikke, at hun glemte det byrdefulde liv i Vallekilde. De gamle stuepiger opsøgte hende, skrev til hende, og hun holdt i alle henseender venlig kontakt med sit gamle bagland. Og det har min familie og jeg haft megen glæde af. Og *der* kom hendes iboende umiddelbarhed frem for dagens lys. Den umiddelbarhed, man i 20'erne og helt op til 50'erne måtte skjule. En forstander var solkongen med de omkostninger, det nu måtte koste. Også for hustruen.

Anna havde mange hjælpere omkring sig hele sit liv som forstanderkone, men aldrig for personlig bekvemmeligheds skyld. Og derfor er der en vis ironi i, at hun i sine sidste år måtte være afhængig af et plejehjem med afmagtens daglige horisont for øje.

Vi vil mindes Anna Grosen som en magtfuld personlighed, som diskret har betydet meget for dansk højskole. Men også betalt for det. Og så vil vi erindre hende som et menneske med munterhed og visdom. Hun stillede krav til sine medarbejdere, men levede selv op til de krav, hun stillede. *Georg Veit*

Dengang jeg drog af sted

Jeg går og grunder over, hvad jeg skal skrive om i min lille »fristil« til årsskriftet. Beslutter mig til at fortælle om dengang jeg som ganske ung tog på højskole.

Det er min sidste dag i boghandelen, nu er jeg »udlært«. I morgen skal jeg på højskole.

Boghandleren kalder mig ind på sit kontor. »De har for meget læbestift på«, han var »De's« med personalet. Det har han sagt før. Selv synes jeg, det er så flot og moderne. Han siger, man skal være naturlig. »Sæt Dem ned! Jeg vil give Dem nogle ord med på vejen«. Inden han får startet, har jeg allerede fået fjernet en del af læbestiften ved hele tiden at bide mig selv i læben.

Han starter: »Vær altid frejdig. Find ud af hvem De selv er, og hvad De ønsker at stå for. Det tager lang tid, al udvikling går langsom...«. Jeg synes, han lyder som en far, og dog, min egen far åbner kun munden, når han skal indtage føde eller skælde ud. Nå, han fortsætter: »Husk at man først har forstået noget, når man har forstået det både med sit hjerte og sin forstand, så males der et billede i sjælen«. Jeg bevæges over det med billedet i sjælen og får lyst til at give ham et kys på kinden, men tænker på det røde læbeaftryk og nøjes med at forestille mig mennesker vandrende med billeder indvendig, som man ikke kan se. Jeg kan godt lide ham for det med maleriet. Gud ved, om han selv har fundet på det? (I dag ved jeg, han har det fra Platon). Han fortsætter: »husk kærligheden er den største kraft, vi har, kun den kan ændre verden«. Jeg tænker på, at nu vil jeg også gerne snart forelske mig, så der kan jeg helt følge ham. Han fortsætter: »Husk at det eneste,

man kan tage med sig i graven er visdom«. Det med graven, ligger mig lidt fjernt lige nu, men det handler om at lytte. O.K., så er jeg aktiv lige nu. »Husk mit barn, (det er, når han er bevæget) alle har vi en opgave. Vi er sat her på jorden for at løse vores bestemte opgave, og det nytter ikke at springe over, hvor gærdet er lavest, så skal det hele gøres om. Ofte spiller vi på klaviaturet for mange gange med det samme tema.

At De ikke vil fortsætte med boghandel, kan jeg sagtens forstå, men folkeskolelærer, det er ikke Dem. (Jeg er optaget på et lærerseminarium efter højskolen). Hvad, der er Dem, kan jeg ikke udtale mig om, find selv ud af det?« Jeg tænker, skal han nu kritisere mit valg. Han slutter med ordene: »Jeg har kun været rigtig vred på Dem een gang. Det var, da De åbnede en dåse alterbrød og spiste deraf. (Engros handlede vi med alterbrød). Vi må hjælpe hinanden gennem livet, Gud være med Dem«. Jeg takker og cykler hjemad med mit ny erhvervede fotografiapparat, boblende af glæde over alt det, der nu skal ske. Det summer i mit hovede af alt det, han har sagt. I min dagbog fra den gang står skrevet: Han er så sød og klog. Jeg har lyst til at kysse ham over det hele med rigtig meget læbestift på.

Vi er 18 forskellige nationaliteter på skolen, og jeg er så nervøs for ikke at kunne klare mig udi det engelske. I min dagbog har jeg skrevet: Bor på værelse med Ilse og Hanne, der er meget snobbet. Vi kalder hende HS (hovskijsnovskij). Hun spørger, hvorfor vi kalder hende HS. Det betyder: Hanne søde, siger vi. Hvorfor så ikke SH, nej HS lyder bedre. Det er vores måde at klare hende på, hvor grusomt. Endvidere har jeg skrevet: Jeg skal holde et foredrag om forfatteren Nis Petersen. Jeg tør ikke, men det er min tur. Min lærer tilbyder at oversætte. NB. Det gik godt med foredraget, men jeg troede, jeg skulle dø.

Jeg bladrer i dagbogen og medtager følgende: I dag har jeg oplevet noget vidunderligt, er startet på et værksted, hvor man kan male på stof. Jeg er vild med det.

Efter en tid spørger min lærer, hvad jeg skal efter højsko-

len. Da jeg fortæller om det med seminariet, siger hun, at jeg er godt tosset ikke at udnytte mine evner. Hun foreslår, at jeg undersøger mulighederne for en kunstnerisk uddannelse. Jeg fortæller, at det ikke går an, min far vil aldrig tilgive mig det. Hun giver ikke op, jeg ændrer mine uddannelsesplaner. Så, tag på højskole og kom videre i teksten, godt slogan.

Videre fra dagbogen: Vi har i dag sunget: Jesu meine freude med koret i kirken. Vi er blevet ganske gode, men jeg fik en mild irettesættelse bagefter. Een af »vennerne« lavede ansigter til mig midt i opførelsen, jeg glemte min stemme, pinligt.

Vi har pyjamasparty. Forstanderens pyjamas er pæn. Den nat sover vi alle side om side, hvide og sorte, dog ikke forstanderen. Ham husker jeg bedst for sætningen. Det er bedre at have fantasi end kundskaber. Den er jeg med på. Jeg vælger at stoppe her.

Efterskrift

Den vise boghandler, der forlængst er død, har jeg forresten for nylig mødt i en drøm. Jeg kyssede ham lige midt på munden. Gud ved, om det var med eller uden læbestift.

*Hanne Christiansen
timelærer på Vallekilde højskole*

Man tager et sølvfad

Samtidigt med at de færdiglavede middagsretter efter sigende får stadig større udbredelse, vinder også undervisningspakkerne frem, de såkaldte programpakker. Produktudviklingen inden for de færdiglavede måltider er vist endnu ikke nået dertil, hvor de også er færdigtyggede, så her er enkelte produkter i undervisningsbranchen for en gang skyld foran i udviklingen. Denne samtidighed i udviklingen af produkter indenfor de to brancher er sikkert en tilfældighed - og dog.

Måske er dette skrifts læsere ikke bekendt med, hvad en programpakke er, der kan jo være dem, der ikke har set en i det store udtræk. Den består af dias, lydbånd, film video, trykt materiale, plancher til overhead og vel snart også en diskette eller to. Der medfølger en lærervejledning, som detaljere beskriver rækkefølgen i afviklingen, hvornår der skal trykkes på hvilke knapper, hvornår hvilke spørgsmål skal stilles til klassen eller gruppearbejdet o.s.v. - det kunne føles som en uretfærdig mangel, at der endnu ikke medfølger en liste til eleverne over hvilke spørgsmål, der skal stilles fra vinduesrækken.

Nogle af disse programpakker er hele show, og af dem kan eleverne lære, hvordan man laver et show.

Sådanne programpakker er sikkert udmærkede.

De har helt sikkert været interessante (morsomme) at lave. Fejlen er bare, at morskaben er gået lærerens næse forbi, og morskaben for eleverne beror på det lykkelige træf, at noget i teknikken svigter - men så kan det også blive en oplevelse.

To oplevelser:

En af mine bekendte var for snart flere år siden blevet indviklet i noget voksenundervisning. Hans kendskab til emnet var stort, men en formidling af det havde han aldrig prøvet. Det blev ikke bedre af, at han var bundet til en bestemt form, nemlig foredraget, eller forelæsningen om man vil.

Da han over for sin chef en dag ytrede tvivl om sin formåen, fik han følgende svar: »Eleverne oplever i hvert fald en mand i kamp med sit stof«.

Når man har leet færdig af denne bemærkning og rystet det på hovedet, der nu skal rystes, er det måske tid at overveje, om der ikke er en sandhed i det. Ikke at jeg mener, at man skal blæse højt og flot på al metodik og pædagogik, for derefter at træde offentligt frem og knække nakken, men man kan komme til at tænke over to ting. Dels om elever ikke får mere ud af at møde en person end en metode og dels, om det ikke er et - måske ubehageligt faktum - at i en givende undervisning, går personen forud for stoffet.

Den anden oplevelse - som er delvis parallel med ovenstående stammer fra min yngstes fysikundervisning, der foregik i en nystartet - og derfor fattig - friskole. Apparaturet til en del af forsøgene bestod af cykelspænder, dele fra et nedlagt vækkeur og tomme tobaksdåser. Hun lærte en masse, morede sig kosteligt og gik med liv og sjæl op i forbedringer af lærerens hjemmestrikkede apparater. Det stod hele klassen klart, hvordan apparaterne burde virke, og mindere var de sjældne øjeblikke hvor de gjorde det.

Naturligvis hverken kan eller skal fysikundervisningen i Den danske Folkeskole grunde sig på de usælgelige dele fra en hittegoodsauktion, og i det hele taget er det vist på tide, jeg markerer mig som en helhjertet tilhænger af moderne teknik - koste hvad det vil.

Jeg synes man i undervisningen skal bruge dias, lydband, video og EDB-programmer.

Jeg syntes endda, at udbudet af disse ting skal være så stort

som muligt, og at staten, forlag, amtscentraler og biblioteker, skal støtte og præsentere det størst mulige udbud.

Jeg synes også, skolerne skal sætte penge af til køb af disse herligheder, og jeg syntes, ingen skal forledes til at tro, at undervisningen bliver bedre af den grund. Det der bliver bedre, er lærernes muligheder for at prøve noget nyt: præsentere stoffet- og tilrettelægge sin undervisning anderledes.

De audiovisuelle hjælpemidler præsenteres naturligvis af deres forhandlere som elevaktiverende - man kan have sin tvivl. Det er derimod sikkert, at de kan være stærkt læreraktiverende - og det skal man ikke kimse ad. Det kræver imidlertid, at materialerne til alle maskinerne er udformet, så de ikke binder læreren urimeligt. Hvis det, han ender med, er et frit og selvstændigt valg mellem den ene eller den anden programpakke, er den godt nok gal.

I undervisningssituationen synes jeg engang imellem, man kan opleve, at jo mere aktiv læreren er jo mindre aktive er eleverne. (Det modsatte er desværre ikke tilfældet: jo mindre aktiv læreren er o.s.v.). Det samme kunne tænkes at gælde tilrettelæggelsen af undervisningsmaterialerne. Jo mere deres forfattere tilrettelægger, des mindre tilrettelægger læreren.

I forbindelse med EDB-programmer har jeg mødt kravet »Undervisningsmæssigt tilrettelagt«. Der er gudskelov ingen, der ved, hvad man mener dermed. Det er heldigt, fordi man må fastholde at undervisningens tilrettelæggelse er lærerens sag.

Selvfølgelig skal en diasserie eller et EDB-program være bygget over en ide, og selvfølgelig skal materialer til børnehaveklassen ikke forudsætte kendskab til den franske revolution, men den alt for præcise tilrettelæggelse af materialernes brug: til hvem, til hvad og hvordan er ikke for alt materiale nogen udiskutabel fordel.

Hvis forfatter og forlægger gør sig et par pædagogiske overvejelser, skader det vist ingen. Men jo mindre materialet forudsætter en bestemt metode i undervisningen des bedre.

En metode er det bedste, man har til at erstatte talentet, men den skal ikke påtvinges læreren, det kunne jo være...

Det er nok en flothed at sige, at det alt for færdige bliver man hurtigt færdig med. Det kan lede min læser hen på den tanke, at jeg synes at alt er godt, bare det ikke er for godt - og det er ikke der, jeg vil hen.

Det er en banal sandhed, at det meste af det vi kan og ved, er vi aldrig blevet undervist i, og at jeg i hvert fald er blevet undervist i meget, jeg aldrig fik lært. Det er lærerens person, der gør forskellen mellem en undervisningstime og en emneudgave af TV-aktuelt.

Man må - med den danske undervisningstradition in mente - fastholde, at al undervisning først og fremmest er et møde mellem mennesker. Det stiller maskinerne sig ikke i vejen for, men det alt for færdigtyggede materiale gør det nok.

- Det ødelægger i øvrigt også kogekunsten.

Poul Otto Gedde

Computer-Dyr og andet Væsen

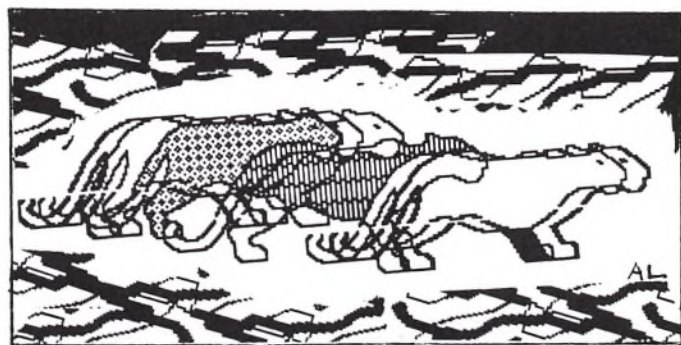
Skærbilleder

I monster-sprog og
flydende koordinater
kan vi ta' pejling
med 8 decimaler

En central problemløsning foreligger
med differentierede tolerancer
halvautomatiske målsætninger
og fuld øjenkontakt
til skærmen

Menuen står på
rastenet med
avanceret elementkonstruktion
i ét lag
som kopieres til et andet
og slettes eller zoomes og vendes og drejes
eller spejles
128 separate lag
som spises

Musen - ser ikke sin egen
forstørrelse
i x og y-retning
en god opløsningsevne
med ekstra hukommelse
og
PLOTTER

Annemette Lichtenberg

Hadding

I et hjørne af en stor sal, som festen drøner igennem, sidder en træt mand. Han har sat sig her, - både fordi han gerne vil være alene - tænke, og fordi andre gerne må se han er tænksoin og træt!

Han burde ikke være træt. Festen er endnu ung og han er endnu ikke gammel. Han orker bare ikke og har også lidt ondt af sig selv - er lidt fortørnet over, at livet forekommer ham så forudsigeligt.

Han har ellers ikke været én af livets stille eksistenser, har været udadventd og reageret direkte på udfordringerne. Han har måttet kæmpe hårdt for både karriere og ægteskab. Langt tilbage i hans erindring ligger også en smertefuld historie om en stor, umulig og ulykkelig kærlighed. Og siden har der været stadige »kampe« for at vinde position, hæder og kvinder. Stærke kræfter har lagt ham hindringer i vejen, men han har indtil nu klaret dem alle. Han har også selv formået at skaffe sig indflydelsesrige venner, der i afgørende faser i hans liv har hjulpet ham over de største hurdler.

Det går langsomt op for den trætte mand, hvad han er i færd med: at gøre status over sit liv. Og han bliver i det samme klar over, hvorfor han sidder her - træt og tilovers: en mand der gør status, forventer ikke mere af sit liv, - i hvert fald har han skippet tanken om, at det uventede kan ske! Han opdager, at han er ved at gøre tilværelsen op i kolonner, der viser likviditeten. Til gengæld må han se i øjnene, at han har likvidet sin egen åbenhed og følsomhed og langsomt drænet drømmene ud af sit liv. Han opdager, at hans energi har været anvendt til at bygge en mur op imellem ham selv og de ukendte

muligheder uden for ham - som de gamle guder, der ville have bygget en beskyttende mur om Asgård og var villige til at sætte lyset og kærligheden på spil for sikkerheden. Og den tavse, trætte mand ser i øjnene, at det er også den pris han er ved at betale: tabet af lyset, kærligheden og lysten til livet.

Den trætte mand er ved at vågne og i denne »halve« tilstand ser han gulvet åbne sig og frem af tågen nedefra stiger langsomt en kvinde frem. Hun er smuk, brun i huden og nøgen under den hvide kappe, hun bærer løst over skuldrene. Hun breder med et vidende smil kappen ud, og undrende ser han hendes skød og hele favn fyldt med den friskeste, grønne skarnntyde. Og det sprog, hvormed hun spørger, om han vil med til stedet, hvor planterne altid står grønne, det sprog behøver ingen ord. Han rejser sig, hun kommer imod ham, de mødes, hun breder kappen ud og slår den omkring ham, og sammen synker de gennem gulvet og alting og ind i en anden verden.

Det er en verden, som først er mørke og forvirring og stejle trapper, men siden bliver til en sommerlys eng med blomstrende skarntyde. Sammen må de kæmpe sig over en rivende fos, hvor ikke kun vandet strømmer afsted, men i det flyder sværd og spyd og knive med rasende fart. På den anden side er et mægtigt slag igang hvor krigere kæmper forbitret med hinanden - dør - og rejser sig igen, for forbitret at genoptage kampen. Heller ikke denne oplevelse behøver ord for at blive tydelig for ham: I tæt omfavelse med kvinden under den hvide kappe ser den nu årvågne mand alle døde krigere genopleve deres kampe - og deres død - igen og igen. Og i dette ser han sine egne meningsløse kampe - sine egne forsøg på at manifestere sig selv.

De går videre sammen, og ved alle vejes ende genfinder han sin mur! Den mur der lukker ham inde i sig selv og ude fra lyset og kærligheden.

Efter først at have gjort sig stor - uden at kunne komme over, og derpå lille - uden at finde en sprække at komme igennem, tager kvinden en hane fra kurven hun har haft med på

hele rejsen, - vrider halsen af den og kaster hovedet over muren - straks lyder det klareste hanegal fra den anden side!

Igen står han ramt af det lysende billede: Den mur har du selv bygget - muren mellem krop og hoved. Ikke kun hanen, men også du selv må splittes i dele, der skriger længselsfuldt efter hinanden, efter helhed. *Her*, - på skarntydemarken, ved vejs ende kan du se og mærke - sanse muren. Når du igen sidder i salen, så husk dine syner - bevar din sanselighed.

Opfyldt af sit nyvundne klarsyn vender han sig mod kvinden, men hun har forladt ham, - overladt ham at drage sine egne konsekvenser. Så langt bliver du fuldt på vej, hvis du vil og tør, men når valgene skal træffes, er ansvaret dit eget!

Lidt vemodig, men blottet for selvmedlidenhed og livstræthed vender Hadding tilbage til Hakons sal i Trøndelagen for at leve - og feste.

Jørn Fugl

Efterskrift: Udgangspunkt for denne tolkning af Hadding-sagnet er selvfølgelig Troels Triers freskomaleri i Billedsalen af Hadding ved muren. Et billede jeg talrige gange er blevet bedt om at »forklare« for gæster på skolen.

Sagnet findes i øvrigt hos Saxo, og Vilhelm Grønbech har en glimrende genfortælling i »Nordiske myter og sagn«.

Fra arbejdsløs til selvstændig erhvervsdrivende

Nikke Trier og Lone Nielsen begge uddannede pottemagere har taget kampen op med deres arbejdsløshed. I sommer startede de eget værksted i et nedlagt snedkerværksted, Vikæret 1 i Vallekilde. Jeg har besøgt dem for at høre om deres projekt.

Nikke: - Vi har snakket om det i flere år, men da der kom »iværksættertydelse«, så blev det lige pludselig mere alvorligt, og så sku' der ske noget, der ikke var til at overskue.

Lone: - Jeg har haft flere jobtilbud, og det var jeg i hvert fald træt af. Hvis man ryger på bistandshjælp, er det svært at komme tilbage igen.

Nikke: - Vi hørte om iværksættertydelsen i OBS i TV og snakkede så med arbejdsformidlingen og vores forbund. Vi blev flyttet over i de selvstændiges forbund, og det var sådan set det.

Lone: - Det hele skete automatisk, da vi først havde udfyldt de der papirer om iværksættertydelse. Der var ingen problemer med det.

Nikke: - Vi havde gået og kigget på det her rum, og syntes det var synd det ikke kunne bruges til noget, og de havde sagt, at hvis det var, så kunne vi godt leje det.

Og så skulle vi ud og låne en masse penge. Vi fik skrabet 20.000 sammen privat og har lånt 35.000 hver i banken.

Nikke: - Og de er brugt, hver en krone. Vi har fået lavet en masse el-arbejde, har fået lagt vand ind, købt ovn, drejeskiver og materialer. Vi blev nervøse for, at vi ikke havde penge nok, så vi oprettede en kassekredit. Da vi ikke behøvede at tage hul på den, halverede vi den, så renterne ikke blev så store.

Nikke: - Det var virkeligt skægt og meget spændende at gå

og indrette værkstedet. Man går med en masse drømme. Også fordi man ikke ved, hvad der skal ske eller vil ske, og om man overhovedet vil kunne finde ud af det - og det har vi jo sådan set ikke fundet ud af endnu.

Lone: - Da vi gik igang, havde vi ingen steder at levere til - og det har vi stadigvæk ikke.

Jeg har lige været på københavneretur - og det var ærlig talt lidt af en skuffelse for mig, fordi jeg troede, at når jeg kom ind i en forretning og viste tingene, så ville de simpelthen dåne.

Nikke: - Men de stod ret op og ned!

Lone: - De syntes da det var meget pænt, men de sku' ha' den lille havfrue og sådan noget i den stil. Det var simpelthen de forkerte forretninger vi var inde i.

Vi var jo startet med det vi godt ku' li', og det vi syntes vi var go'e til, men der var for mange dekorationer på, så det var lidt ærgerligt. Vi skal til at lave det hele om.

Nikke: - Så nu laver vi enkelte ting i første omgang, og ser om de vil ha' det. De vil ha' det helt sort/hvidt, men det gør vi altså ikke. Vi vil dekorere med en af farverne, og så kan det være, at hvis vi kommer til at handle med en forretning, at man kan putte en tredje farve diskret ind et sted.

De har bestilt en bestemt stil, som vel er en mode, og så må man jo kravle ned eller ind eller op til den, og det er jo en nødvendighed fordi vi ikke har en skid.

Lone: - Det ville da være fedt ikke at være nødt til det, og det ka' da være, hvis vi finder de rigtige forretninger. Det med København var for at starte et sted. Vi sku' helst ud over det hele, men der har været i messe i Herning, så de har allerede købt ind. Nu venter vi en måned med at ta' ud igen, så kan det være de har solgt lidt. Men det var fedt nok at de sagde det var pænt. Og de sagde allesammen at vi var velkomne igen.

Nikke: - Ja, der var da osse en, der ville ha' nogle dejfede i kommission - og det syn's jeg altså var næsten mere, end jeg havde regnet med. Så er vi da LIDT inde.

Lone: - Ja, jeg troede jo bare de ville falde over hinanden. Det kører rundt i hovedet på en hele tiden - også om natten.

Nikke: - Ja, sammen med regningerne.

Lone: - I begyndelsen ku' jeg ikke sove for momsregnskaber og hvad det nu var for noget det hele, men nu har Nikke stille og roligt overtaget det, så det er jeg holdt op at drømme om. Det ser ikke så slemt ud, når hun gør det.

Nikke: - Vi har en indbyrdes kontrakt med hinanden, hvor dødsfald og alt er forudset. Og den der iværksætterbog, hvis nogen skal ha' den, får man den hos de selvstændiges fagforening, og den er altså udmærket.

Vi lever af iværksætterydelse nu, for vi sælger kun heroppe hos Else (Trier). Der var da nogle hver dag i sommer. Vi havde annoncer i aviserne og sådan.

Lone: - Vallekildes beboere er meget solidariske, når de skal bruge gaver. Især de ældre - fordi der står Vallekilde i bunden af tingene, men det er klart, det kan vi overhovedet ikke leve af.

Nikke: - Det kan jo godt være vi lissom må gribe tingene anderledes an. Det ku' være fedt at være med til at lave en udstilling - samle nogle folk. Vi vil osse prøve at komme til Tyskland og Norge. Tyskerne har det godt med dansk lertøj, og i Norge er der ikke nogen særlig tradition. Der er måske nogle muligheder der. I OBS har de sagt noget om, at man kan få hjælp til at komme til udlandet. Det er lissom man hører det der på en anden måde.

Lone: - 100 dejfade? - det ville jeg ha' det helt godt med. Det kan osse blive for meget at blive ved at sidde og lave ting som man ikke rigtig ved - man ved ikke rigtig om det er godt nok, vel? eller om det kan sælge, så jeg går og glæder mig til at få at vide, hvad jeg skal lave.

Nikke: - Noget, vi snakkede om i forbindelse med at starte var, at vi selv kan regulere vores arbejdstid. Vi skal jo ikke være millionærer, men det ender såmænd nok alligevel med, at vi arbejder døgnet rundt alle ugens dage, hvis det altså kommer op at køre.

Det ku' være virkelig fedt at ku' gøre det for sig selv og ikke

være bundet af de 40 timer. At det hele tiden er ens egne beslutninger. Man er selv ansvarlig for det hele.

Men der er noget i forbindelse med det her. Det er lissom ens egen stilling i samfundet lige pludselige ændres helt. Selvstændig erhvervsdrivende.

Lone: - Ja, fra arbejdsløs bums.

Nikke: - Det har jeg haft nogle moralske opstød over. - Men så kan man så støtte sig selv ved at sige, jamen hvad måde er det vi skal gøre det på? Skal vi ha' nogen til at slæbe for os? Eller er der kun os der gør det for at leve. Og det er det!

Birgitte West Nielsen

Folk kan selv

Man ta'r en bus. Eller rettere sagt. Man lejer én. En stor én - dobbeltdækker som man kender dem fra London. Piller sæderne ud og knokler en uge (- laver brikse, sætter lamper op, monterer dias, video og database, hænger plakater op, lægger pjecer frem osv.). Og bussen bliver - bl.a. takket være gode venner - klar til tiden, og vi kan drage landet rundt med den til 27 forskellige byer - sammen med en campingvogn som et hus på ryggen.

Den ene dag på torvet i Holstebro, den næste morgen i en skolegård i Ranum, hvor man - stadig med søvnen i øjnene - kan høre ungerne sige »Mon det'e inglæ-ænder?« og »Hvordan mon de er kommet til Ra-anum?«

Ja, HVORDAN?

I sommer blev jeg ringet op fra »Udviklingscenter for Folkeoplysning og Voksenundervisning« og spurgt, om jeg ville være med til at tage rundt i landet i 2 mdr. med en udstilling. Om HVAD?

På torvet i Thisted kommer to ældre damer hen til mig, mens jeg er ved at tilføje endnu en by på bussens udvendige danmarkskort. »Hva', vil I sælge noget, eller er I fra et politisk parti?« - »Nej da!«.

Forleden dag i Give skal vores nye chauffør skaffe en plade til vores fortovs-skilt. Snedkeren spørger, hvad navn der skal stå på kvitteringen, og efter forgæves forsøg på at komme på navnet siger chaufføren »Skriv du blot Dansk Folkeoplysning«. Og det står der så.

Det første vi gjorde, da vi skulle igang var, at kontakte 300 af de mange forsøgsprojekter, der i de sidste år har været inden for folkeoplysning og voksenundervisning. De forsøg, hvor der var en »flydende overgang« mellem undervisning, det kulturelle og det sociale. Sådan som vi kender det så godt fra højskolen. Om de ville være med til - på den ene eller anden måde - at oplyse herom. Det var stort set alle meget positive over for.

De fleste havde fået forsøgsmidler fra Undervisningsministeriet, men også andre, der selv om de havde fået afslag, var kommet igang alligevel. Fordi deres projekt var for vigtigt til ikke at blive afprøvet.

Det første synlige resultat blev udstillingsavisen. Med reportager fra »Østerbro Kulturforsyning«, lokalradioprojekt i Hedensted, projekt »Mikkel« i Hundested om integration af handicappede, »Billedskolen« i Thisted osv. foruden forskellige forfatterindlæg.

Vi gav bladet navnet OVERGANGEN fordi forsøgs- og udviklingsarbejde altid danner overgang mellem to faser.

Derefter blev der produceret en radiomontage til brug for lokalradioer og et filmhold lavede en »musik-video« med glimt fra en masse projekter, begyndende med Holger Danske, der mærker, at der er noget i gære - og så går ud og ser på.

Og så endelig bussen.

Starten på det hele er på Chr. Borgs Slotsplads. Det var jo her muligheden for forsøgene skabtes.

På vej herfra over Rådhuspladsen er det sjovt at sidde og se på de forbipasserendes reaktion. Hovedbevægelserne er som tilskuernes ved en badmintonkamp. Og så bagefter smilet, når de ser billedet med ansigterne i den øverste bagrude.

På landevejen er bussen frygtelig. Selv om man hurtigt får et forhold til sådan en svend fra 1952, som mange har det med gamle fiskekuttere, så er den i udpræget grad beregnet til bykørsel med lav hastighed.

Bag på bussen står et citat fra Æ Verdensuniversitet i Thy: »Er du gået istå, kan du måske hjælpe en anden i gang«. På vej ud fra en nordjysk entreprenørs holdeplads hvor den har stået weekenden over, siger entreprenøren til mig: »Jeg ska' godt nok ikke hjælpes igang af én, der er gået istå«, men efter lidt snak, bliver det til, at det måske er et spørgsmål om at hjælpe hinanden.

Til Iglslø ved Ståholm syd for Skive ankommer vi en søndag aften. Det er en tidligere forskole, der nu er lokalt mødested, vi skal besøge. Det er mørkt og vejen har været lang, bl.a. fordi vi hele tiden må finde uden om de for lave viadukter. Vi har meldt vores ankomst over biltelefonen og bliver vel modtaget. Der er en enkelt ændring i morgendagens program, idet vi er blevet bedt om at vende forbi rådhuset. Men ellers bliver dagen et godt eksempel på turens hensigt. Der foregår hele dagen noget i huset. Mandagsklubben holder møde om formiddagen, der er dukketeater, musikanterne kommer, og endelig er der foredrag om aftenen, og alle skal så også ind og se udstillingen i bussen og høre om de andre aktiviteter, der er igang landet over. Nogle får en udskrift fra databasen over beslægtede projekter med sig, og andre får nye ideer. Der kommer flere journalister og igen høres spørgsmålet: »Hvorfor kører I egentlig rundt med denne udstilling?« Det samme spørger en ung fyr os om i Gellerup, hvor vi holder på torvet, mens der på biblioteket ved siden af er lokal-udstilling og forestilling af projekt »Cirkus Tværs«, Daghøjskolen, projekt »Folke-TV« og projekt »Selvbærende Lokalaktiviteter«. Et stoppested, hvor man ellers fornemmer, at handling prioriteres højere end spørgsmål. Ja, HVORFOR? Som journalisten sagde, er det jo ikke det man er vant til fra et københavnsk center direkte på finansloven.

Foruden konsulentbistand og dokumentation, har det hele tiden været udviklingscentrets opgave at formidle forsøgs- og udviklingserfaringer. Dette sker også via rapporter og bøger.

Men da de senere års forsøg især har været kendetegnet ved lokal selvorganisation og høj grad af personligt engagement, hvad var så mere naturligt end at besøge en række af disse forsøg, og dermed være med til at gøre opmærksom på, at dette og hint foregår lokalt, og at det skal ses som en del af noget meget spændende, der sker rundt i hele landet?

Fra TV ved man, at der er noget, der kaldes *Oplysning til Borgerne om Samfundet* (- parantes bemærket lidt morsomt også, når man tænker på, at ordet sam-fund kommer af »noget man har fundet sammen«). Her er det nærmere omvendt - OSB. Eller måske rigtigere: *Oplysning til Politikere om Udvikling i Samfundet*. At der i øjeblikket sker noget vigtigt, som er værd at tage bestik af. For ellers er det blot »en overgang«.

Vi står i øjeblikket midt i det. Det hedder Axeltorv i Kolding på tirsdag kl. 10.00, hvor vi skal besøge projekt »Mødetstedet«. Og først til januar er jeg hjemme på Vallekilde igen.

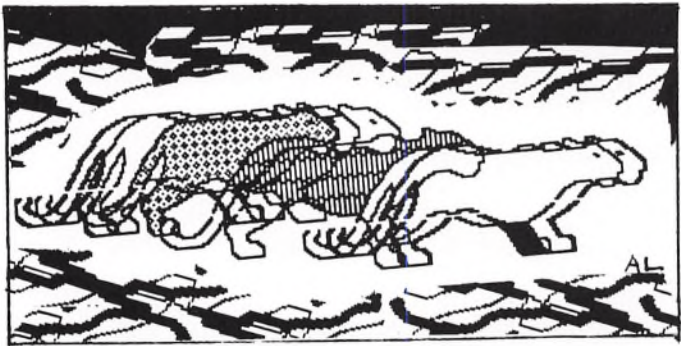
Men det har været fantastisk spændende at være med til. Både at arbejde sammen med rare medarbejdere fra et udviklingscenter, der tør gå nye veje, men især fordi de mennesker vi møder, tydeligt er personligt engagerede og har en god portion optimisme, der helt klart bundet i, at de tror, det kan nytte noget at tage del - at gøre noget.

Det synes også allerede klart, at med den idérigdom og lyst til selvorganisation, forsøgene viser, må en ny lov på området i høj grad være en rammelov. Så skal folk nok selv udfylde den. For som det igen og igen og igen lyder i bussen fra omkvædet på musikvideon »FOLK KAN SELV«.

På »lang weekend« i Vallekilde 31.10.1987.

Thor West Nielsen

Fællesskab og fællesskaber

I mit snart mangeårige arbejde som højskolelærer på en grundtvigsk folkehøjskole har jeg hørt talrige taler og foredrag, hvor begrebet »det folkelige fællesskab« direkte eller indirekte har været udgangspunkt for eller kernen i skildringer af, hvad der har skabt et samfund som det danske. For vore 1987-elever lyder udtrykket nok støvet og gammeldags, i hvert fald hvad ordet »folkelig« angår - umiddelbart vil de måske forbinde det med byfester og »sejle op af åen«-stemninger. Til gengæld er de mere end fortrolige med »fællesskabs«-begrebet, for det støder de og vi på i mange andre sammenhænge. Og det er disse andre former for fællesskaber, jeg har gjort mig mine overvejelser over, og for klarhedens skyld har jeg foretaget en grovsortering af dem:

Hvad jeg kalder »de falske fællesskaber« vil den opvakte læser måske mene at kunne finde omkring bingo/bankobordene med den indædte tavshed og opmærksomhed overfor opråberens gjaldende talmosaik. Eller i selskabsrejsernes levende busindhold. Men her må jeg skuffe læseren - det er ikke de kategorier af fællesskaber, der endnu engang skal hænges ud, for de tjener i rimelig uskyldighed deres formål. Nej, falskheden kommer ind, når fællesskabstanken bliver brugt til at få manipuleret beslutninger igennem med. I løbet af det sidste års tid har vi set barske eksempler på, at andelsforetagender ikke længere er baseret på de grundlæggende ideer, hvorpå de i sin tid blev skabt - nu er det først og fremmest business, forretningen, pengene, der tæller, og det er der ikke noget uhæderligt ved, hvis man så samtidig ville undlade at bruge fortidens smukke fællesskabs-ord- og vendinger.

Fællesskabet er også det bærende element i mange af de mærkesager, som yderligtgående politiske og religiøse bevægelser fører sig frem på - (ikke at forglemme et landskendt skole-foretagende). De fleste af dem er begrænset af mærkesags-enigheden - særstandpunkter og dumme spørgsmål kan næppe overleve i lukkede fællesskaber med fasttømrede mål. Lidt provokerende kunne man tale om egoismens fællesskaber. - Et sidste eksempel: der eksisterer i disse år en »kommen-hinanden-ved«-mani. Mange har sikkert som jeg oplevet de kunstigt oppustede fællesskaber, der ved korte kurser og seminarer lynhurtigt etableres af velmenende pædagoger i form af gruppearbejde omkring emner, som har til hensigt at skabe det nødvendige fællesskab, der imidlertid oftest bliver tomt og i hvert fald kortvarigt.

Og herfra til »de frelste fællesskaber«. Vi kender vel alle mennesker, som vi med en let hovedrysten vil karakterisere som »frelste«, og derved mener vi, at de er unuancerede, enøjede, uden proportionssans og i hvert fald blottet for humoristisk sans, hvis de føler sig trådt over tærne eller latterliggjorte indenfor det område, de vil »frelse«. - Men til forskel fra de falske fællesskaber spiller de frelste almindeligvis med åbne kort, og de glæder sig over tilgang fra alle samfundslag, selvom de sjældent får det. Miljøbevægelsen, kvindebevægelsen og fredsbevægelsen er vel de mest markante og indflydelsesrige blandt bevægelserne, som vi også kalder »græsrodterne«. Hvad vi end måtte mene om de enkelte rødder, så er de på mange måder klart beslægtet med de folkelige rørelser, der for mere end hundrede år siden satte skub i det danske samfund og var med til at grundlægge den udvikling, som vi i dag hører er ved at løbe fra os.

Hvor er »det folkelige fællesskab« blevet af i 1987? Har vores medlemskab af de europæiske fællesskaber punkteret eller udvandet begrebet? Jeg tror det ikke ud fra en sikker overbevisning om, at det snarere forholder sig omvendt. Netop nu er der tegn på, at mange besinder sig og formulerer sig om *det* fælles væsentlige grundlag for vores tilværelse som danskere,

der hedder myten, historien, poesien. Et klart vidnesbyrd for mig er, at højskolesangbogen vinder frem, ikke blot i alder, men også i yndest. Kun få af vores elever har kendskab til »den danske sangskat« fra deres hidtidige skoleforløb. Men takket være bl.a. gode, velrenommerede folkesangere som Erik Grip, Kim Larsen og Pia Raug har unge højskoleelever lært tekster og melodier at kende, som har gjort dem nysgerrige. De vil gerne lære sange at kende, som sprogligt måske er umiddelbart vanskeligt tilgængelige, men som de fornemmer kan sige noget væsentligt om det at være dansk, uden at det bliver til hul nationalisme.

I 1848, året før grundlovens vedtagelse, skrev Grundtvig sit digt »Folkeligheden«, og i første strofe formulerer han det spørgsmål, som vi alle må stille os i denne sammenhæng:

Folkeligt skal alt nu være
trindt om land fra top til tå,
noget nyt der er i gære,
det selv tosser kan forstå;
men kan alt, hvad brister, bødes
med det ny, som først skal fødes?
Ved man også, hvad man vil
mer end »brød og skuespil«?

Herdis Veit

Fra Helsingør til Vallekilde over Peking m.m.

En rejsebeskrivelse

Der er mange grunde til, at familien Flood begav sig på en tur jorden rundt. De vigtigste var at besøge familien i henholdsvis Australien og New Zealand, og for at vise vores børn (13-10-7 år), hvordan verden ser ud uden for velfærdsstaten Danmark's sikre mure. Jeg var ked af at forlade højskolemiljøet (der findes ikke så mange arbejdspladser i Danmark med den ånd), idet jeg måtte sige min afsked for at få tid til turen.

Med udgang fra perron nr. 1 på Danmarks's smukkeste jernbanestation (Helsingør), rejste vi med tog til Peking over Rusland med overnatning i Leningrad og Moskva. Turen gennem Sibirien var afslappende og interessant. 10 dage senere ankom vi til Peking, hvor vi drog ud på 1 månedes rejse og oplevelser på kryds og tværs i Kina. Myreflottige og meget stolte viste kineserne os deres land. Tænk, at i et land med 1 mia. indbyggere, så vi ingen der tiggede, og den gæstfrihed vi mødte, var næsten enestående. En fantastisk oplevelse. Efter 6000 km. i tog gennem Kina (en oplevelse for sig), havnede vi med et brag i vesten igen. Nærmere betegnet Hong Kong.

Og så videre til et af Asiens mest oversete lande som turistmål. Nemlig Sydkorea. Vores adoptivdatter skulle opleve sit fødeland. Og det blev en stor oplevelse for os allesammen. Ikke den 3. verden som vi havde forventet, men moderne og effektivt. Det er det land i Asien, hvor ældgamle traditioner trives fint i samfundet, så som at bære nationaldragter til hverdag.

Efter 2 måneder med fuld fart på, 35 forskellige overnatningssteder: hotel, tog, skib, fly og telt, tog vi til Thailand, for

at lege rigtige turister i et turistparadis. Badning, sejltur i jungelen og ellers hvad der skal til, inden vi tog flyet til Australien, hvad der blev et af turens højdepunkter. Vi tilbragte 6 måneder i det kæmpe land hos familien. Og Gud hvor man føler sig helt alene og meget lille i den store ødemark, som udgør det meste af Australien. Et barsk landskab med egen fauna o.s.v., men alligevel meget smukt.

At gense familien var turen værd. Pionerånden der befolkede landet, har været enestående.

Vi fløj derfra til New Zealand. Her ventede mig en anden stor oplevelse. Nemlig at se min søster for første gang i 30 år. New Zealand er smuk. Naturmæssigt ligesom Sverige, befolkningen afslappet ligesom danskerne, og det land (efter vores mening), hvor racistiske tendenser er minimale, indfødte og indvandrere imellem.

Inden USA skulle besøges, fik vi en afslappende opladning på Fiji. Fiji er det tropiske paradis man drømmer om. Sol, strand, palmetræer, eksotiske frugter og fugle, og ikke mindst varmen. En dejlig tid, inden det stress, USA kan give.

Efter 2 dages mellemlanding på Hawaii, landede vi i Los Angeles, og var 21 dage i USA. Henholdsvis i California, Arizona, Utah, Nevada, Texas, Tennessee, New York, Pennsylvania, ... lidt af hvert.

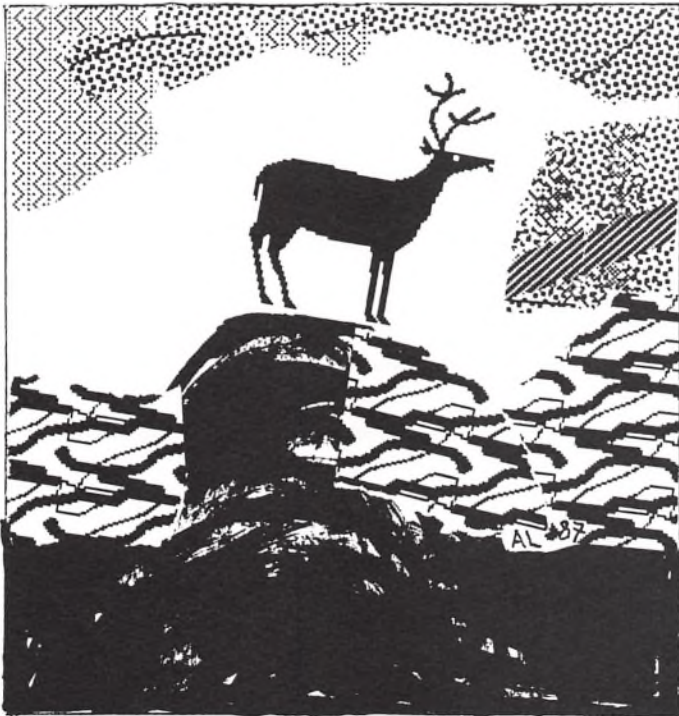
Vi rejste i campingbus hjem (ren luksus), og mødte befolkningen på alle leder og kanter: indfødte, emigranter, Hollywood, Graceland, Central Park, m.m. Det gør Amerika spændende.

En positiv oplevelse for os allesammen var, at vi undrede os over denne påvirkning USA har på resten af verden. Effektiv markedsføring?

Efter et kort ophold i England (mit fødeland), tog vi den sidste etape over Nordsøen til Danmark, hvor vi kunne konstatere, at næsten intet havde forandret sig i de 13 måneder vi havde været væk. Til min store glæde og held, fik jeg lov til at vende tilbage til højskolemiljøet igen. Nemlig Vallekilde, hvor højskoleånden flourerer på bedste vis.

Efter sådan et eventyr jeg har været ude på, er det meget forfriskende, at det har været muligt, at genoptage noget, der er en glæde at deltage i, at skabe en vigtig forandring for nutidens dansker.

Martin Flood

Hvad med danskerne?

Siden sommeren 1985 har dansk flygtningepolitik fremkaldt i tusindvis af debatartikler og læserbreve. Avisernes debatter har næsten uafbrudt båret vidnesbyrd om en kolossal optagethed af emnet hos læsere og debattører.

Der er ikke tvivl om, at intensiteten kulminerede i september-oktober 1986 omkring Flygtning 86 kampagnen og umiddelbart derefter ændringerne i udlændingeloven. Men også i de tilsvarende måneder i 1987 var der i forbindelse med folketingsvalget og den fornyede behandling af udlændingeloven voldsom debat.

I Dansk Flygtningehjælp har vi ofte kunnet konstatere, at denne optagethed af flygtninge i Danmark er stort set uforståelig for udenlandske iagttagere:

Danmark er en gammel, solid nationalstat. Et internationalt set velfungerende demokrati med en homogen befolkning. I hvert fald 97 % af os der bor i landet har dansk som modersmål. Og næsten tilsvarende procenter af os har gået i Folkeskolen og er medlemmer af Folkekirken. På normale aftener ser 40 % af os de samme TV-programmer, mens det på »store aftener« er så mange som 60 - 65 % af os, der følger den samme fodboldlandskamp eller det samme TV-spil. Vi har en levestandard som stort set resten af verden misunder os.

Man kunne blive ved med at oprense facts der skulle tilsi, at Danmark er et land med en meget høj grad af folkelig selvtilid og identitet.

Når man så dertil føjer, at *flygtninge i Danmark* betyder, at vi gennem de sidste 31 år har givet asyl til godt 31.000 mennesker, så er det for udenlandske iagttagere simpelthen umuligt

at forstå, hvorfor Danmark har en så ophidset debat og hvorfor vi i oktober 1986 gennemførte en udlændingelov, hvor paragrafferne om adgangen til at søge asyl er blandt de strengeste i den vestlige verden.

Og det er stadig uforståeligt, selv efter at man har forklaret, at der jo skete en voldsom stigning i flygtningetallet, således at over halvdelen af de 31.000 har fået asyl inden for de sidste fire år. Alligevel vil totalbetragtningen jo sige, at når man modregner nordmænd, indvandrere fra den tredje verden, amerikanere og flygtninge, alle udlændinge altså, så er det dog kun godt 135.000 af de over 5.1 millioner mennesker i landet, der ikke er danske statsborgere!

Nu skal man ikke være blind for, at der findes en ganske stor procentdel af danskere, der heller ikke kan finde ud af, hvorfor en anden store procentdel af danskerne ser med skepsis på flygtningene iblandt os. Hvorfor der er et mindretal af os, som direkte er bange for flygtninge. Og hvorfor der er et andet mindretal, som hader flygtningene. Jeg har prøvet ovenstående at vise, så stilfærdigt og sobert som det er mig muligt, at de voldsomme reaktioner umuligt kan begrundes med flygtningenes antal. De kan heller ikke begrundes med, at hvis ikke vi betalte de omkring 2 milliarder kroner som flygtninge i Danmark alt i alt kostede i 1986, så var den danske økonomi reddet. Eller med, at hvis ikke disse mennesker var fysisk til stede i landet, da var arbejdsløsheden eller bolig mangelen afskaffet.

Den ophidselse over flygtninge i Danmark, som kan spores mange steder, kan i det hele taget slet ikke forklares ved at se på flygtningene. Ja, man kan næsten ikke undgå at få den tanke, at det måske slet ikke er flygtningene, der er problemet? At det måske slet ikke er de mindre end 0,5 % af os, der er flygtninge, mens os 97 %, som er danskere, der er problemet.

Med denne provokerende formulering har jeg naturligvis ikke et øjeblik ville benægte, at det skulle give problemer at modtage flygtninge i et samfund. Selvsagt giver det *problemer*. Men bagvedliggende har vi *problemet*, hvorfor så megen

lidenskab, så mange hadske følelser, kommer frem i dagen omkring flygtningene blandt os.

Jeg hører dagligt, at det er et spørgsmål om mere oplysning. Hvis blot danskerne bliver klar over, hvor få flygtninge der egentlig er tale om, hvis blot danskerne bliver klar over at flygtningene ikke får økonomisk i pose og sæk, ikke bliver favoriseret ved uddannelser osv. osv., da vil ophidselsen lægge sig.

Hvis blot vi får flygtningeproblemet i Danmark sat ind i en større international sammenhæng, da vil der gå et forståelsens lys op for mange skeptikere.

Vist skal vi oplyse så meget og så sobert som overhovedet muligt så der kan blive stillet relevant viden til rådighed. Og det sker da også. Midt i august 1987 udsendte Dansk Flygtningehjælp et materialekatalog med oversigt over hvad vi selv, vore medlemsorganisationer, bogforlag etc. faktisk har lavet af materialer om flygningsspørgsmålet. Der er allerede mere materiale tilgængeligt end de fleste nogensinde vil få tid til at sætte sig ind i!

Men selv nok så meget oplysningsmateriale vil ikke kunne fjerne det forhold, at vi har fået en synlig syndebug i Danmark, nemlig den fremmede. Han være sig så flygtning eller indvandrer. Og at vi synes at have det så svært med os selv, at vi har brug for en syndebug, som forhindrer os i at se os selv i øjnene. Som forhindrer os i at formulere de særdeles ubehagelige spørgsmål vi i *alt* for lang tid har forsømt at stille hinanden og især os selv.

Da forfatteren Tage Skou-Hansen for en snes år siden vendte hjem til Danmark efter en længere studierejse i Indien konstaterede han, at vi danskere *lever på en fortrængning*. Kontrasten mellem nøden i den tredje verden og overfloden i Europas nordvestlige hjørne er så monumental, at man næsten ikke kan klare at se den i øjnene. Så vi tager os en bajer i stedet, og det er der ikke nogen, der skal bebrejde os. Men hvad der måske var forståeligt i 1966, er det ikke længere i

1987. Vi kan ikke blive ved med at trække klaphatten ned over øjne og øren, uden vi før eller siden bliver straffet for det.

Der kan argumenteres længe for, at vi i den sidste snes år på mange måder har forstærket den fortrængning Skou-Hansen beskrev midt i tresserne. Vi lever stadig i en rigdom, den tredje verden ikke engang kan drømme om - men nu gør vi det tilmed på lånte penge. Vi lever stadig med en gnavnende usikkerhed om hvad der egentlig er meningen med tilværelsen ud over den materielle velfærd. Ja, det er endog blevet sådan, at vi er stadig dårligere rustet til at tale med hinanden på en anstændig måde om tingene. Netop flygtningedebattens ofte direkte hadefulde, i hvert fald særdeles aggressive sprogbrug danskere indbyrdes, viser i hvor høj grad vi har problemer med at føre den frisindede samtale som dog burde være naturlig, når den del af dansk tradition og historie, vi med rette er stolte af, tages i betragtning.

Vi er i alt for højgrad gået over til at mistænkeliggøre »modparten«, til ligefrem at betvivle den andens »kærlighed til fædrelandet«, i stedet for at *sam-tale*, for nu at stave det på grundtvigsk facon.

Det er imidlertid ikke mærkeligt, at vi har så svært ved at tale sammen, thi forudsætningen for en ordentlig dialog er både at man forstår så nogenlunde det samme ved tingene og at man føler sig bundet af en fælles ansvarlighed om opgaven, så man får vilje til at forstå, hvad det egentlig er den anden mener. Så han eller hun bliver til sam-tale-partner og ikke til mod-stander.

I Danmark har vi med stor dygtighed gennem de seneste årtier arbejdet for at tømme vort liv for netop den fælles fond af værdier, der er forudsætningen for at vi kan tale ordentligt med hinanden.

Familien, Skolen og Kirken - alle stavet med stort - var tidligere de institutioner hvorfra vi fik vores identitet. Fik oplevelsen af at jeg var noget i mig selv, men mindst lige så vigtigt: fik oplevelsen af, at være en del af et større fællesskab - familiens

mindre fællesskab, folkets store fællesskab, enighedens universelle fællesskab.

Det er sat skarpt og idealiseret op, hvad jeg udmærket er klar over. Men jeg er dybt overbevist om, at et meningsfuldt liv er aldeles afhængigt af, at man kommer til at opleve sig selv levende på én gang som et selvstændigt individ og som en del af et fællesskab.

Når man er ude til offentlige møder, hvor der drøftes danskere og flygtninge - hvilket naturligvis sker ganske ofte for mit vedkommende - møder man lykkeligvis mange mennesker som er oprigtigt bekymrende, ja, ulykkelige over, hvad det er der er ved at ske med den offentlige debat i Danmark. De synes, at den måde vi råber til hinanden på og den ligegyldighed, kulde eller afvisning vi så alt for ofte viser de fremmede, slet ikke er i overensstemmelse med dansk tradition.

Vi har et billede inde i os selv af, hvad man kunne kalde *det generøse Danmark*. Lyden til dette billede kan være Aksel Schiøtz, der synger »I Danmark er jeg Født«. Det kan være Kim Larsen med sangen om »Jutlandia«, eller det kan være Jodle-Birge, der synger »Rigtige Venner«. Oplevelsen af fællesskab. Forbrødring.

Men spørgsmålet er, om dette fællesskab er åbent mod omverdenen, eller om det lukker sig om sig selv?

De tre nævnte sange kan alle bruges til at lukke op i forhold til omverdenen. Men de kan også bruges til det modsatte: Det er mig, der er født her. Alle andre, der passerer grænsesbommen, henvises derfor til 2. klasse. - Det var da et held at vi danskere med Jutlandia bragte en lille smule civilisation til den tåbelige krig i Korea, ellers havde det da været helt galt. - Man skal huske på, at alle de dyre ord gælder ikke. Når man er blevet fyret eller har anden modgang, er det i virkeligheden kun sig selv og de allernærmeste man kan stole på.

Det generøse Danmark, som mange af os efterlyser og som sandelig også den omverden, der har beundret »den skandinaviske model« i høj grad savner, kan hverken genindføres pr. dekret eller om så samtlige ikke-danske forlod dansk territo-

rium. Nej, forudsætningen vil være at vi atter får opbygget den folkelige selvtilid, der er nødvendig for, at fællesskabet kan åbne sig mod omverdenen. Og det kan ikke gøres blot ved at vi minder hinanden om, hvor klogt og medmenneskeligt vi traditionelt har levet med hinanden.

Men naturligtvis kan der hentes inspiration og vejledning i historien, hvis vi forholder os rigtigt til den.

Nøglen til atter at begive os på vej mod *det generøse Danmark* ligger gemt i et udtryk vi alle kender, og som Grundtvig formulerede allerede i 1820:

»og da har i rigdom vi drevet det vidt
når få har for meget og færre for lidt«

Det er jo et helt nationaløkonomisk program, der ligger i svøb i denne ordsprogsagtige formulering. Desværre er det ikke den kurs samfundet har fulgt i de senere år. Man har således i dagspressen i sommeren og efteråret 1987 kunnet læse skøn i retning af, at vi nu har et nyt »pjalteproletariat« på i hvert fald 30.000 mennesker. Vi debatterer ny-fattigdom i Danmark. Vi beskæmmes over antallet af mennesker på under 35 år, der er på pension af den ene eller den anden art og aldrig vil blive en aktiv del af samfundet. En social balance er forudsætningen for, at et samfund kan være generøst, altså medmenneskeligt.

Men en social balance er ikke nok. Vi er nødt til at genoptage drøftelsen af, hvad der egentlig er det fundamentale i den danske kultur, i den danske folkelighed. Vi er nødt til at definere hvilke fælles kvaliteter vi ønsker at bygge vort samfund på og derfor heller ikke under nogen omstændighed vil give køb på.

Det skal vi ikke gøre for flygtningenes skyld, men først og fremmest for vores egen skyld. At et kulturbevidst samfund så også er en forudsætning for at flygtningene bedre kan finde ud af, hvordan de bedst finder sig tilrette, er jo kun glimrende. Det kunne endda være, at det atter var *det generøse Danmark* de var ankommet til.

Finn Slumstrup

Møde med Ama Ata Aidoo

Uddrag af foredrag holdt ved efterårsmødet 1987

Du sidder der ved siden af mig i flyet. Lidt tung og varm i dit farvestrålende afrikanske dress. Luften er stille og hed, både ude og inde. Flyveren der skulle starte fra landingsbanen i Addis Abeba, Etiopien, måtte opgive lige som den i fuld fart skulle gå på vingerne. Nu er den rullet ind på et sidespor og en ensom etiopier kommer kørende på en traktor og ordner noget med en skruenøgle. Bagefter skal vi i luften i otte timer. Det lugter og lyder forkert. Vi er bange begge to og overvejer at stå af, simpelthed. Men hvis bare én står af ville panikken brede sig. Vi må blive, for vi har en gang for alle overgivet vore skæbner til Ethiopian Airlines, og du siger, det er verdens bedste. Men angsten og tvivlen er der alligevel og kalder de væsentligste emner vi kan finde frem i samtalen. Døden. Livet.

Hvor meget hænger vi ved det lige nu? Fik vi udrettet noget? Pludselig er alle hindringer mellem os borte, og jeg tænker, at skønt jeg kun har kendt dig en uge, har vi lige nu et fælleskab som gør, at jeg ikke følger mig alene.

Og så er vi oppe og opdager, at vi sidder med hinanden i hånden og er våde i øjnene af lettelse. I den time nåede vi over kulturløfter, gennem hudfarve, forbi vores forskellige og dog fælles historie og mødte hinanden. Vores samarbejde var dårligt nok begyndt, og det blev bestemt ikke let eller gnidningsløst. Måske havde vi slet ikke kunnet gennemføre det uden den time på en mark ved Addis Abeba.

Vi var på vej til Zimbabwe til Ghana. To jævnaldrende kvinder, den ene sort, den anden hvid, på rejse sammen tværs gen-

nem Afrika. Ingen af os havde prøvet det før. ingen af os var forberedt på de ydmydelser du skulle møde undervejs.

Vi har bestilt to værelser på et hotel i Nairobi, Kenya. Portieren giver os uden tøven de to nøgler. Hotellet er gammelt, kolonistil, men personalet er udelukkende afrikansk. Det værelse de har givet dig ligger længst nede på gangen, klemmt inde mellem elevatorskakten og en række pompøse dobbeltværelser, hvoraf et er mit. Et tyndekammer har de givet dig, og det hjælper ikke, at jeg straks ringer ned og får fejlen rettet og får forklaret, at du er en kendt forfatter, som jeg er ved at lave en film om. For du er allerede styrtet ud på gaden, såret af dine egne landsmænd »Jeg kan finde mig i at blive diskrimineret i London eller New York hvor jeg er sort blandt hvide. Men her, på mit eget kontinent!.« Du er forhånd hudløs, fordi vi er på vej hjem til Ghana, dit land, som du forlod for tre år siden. Onde tunger vil vide, at du blev fyret som undervisningsminister og var så upopulær, at forlade landet og bosætte dig i den anden ende af Afrika, i Zimbabwe.

Det har været en svær beslutning for dig at vende tilbage men du har ønsket, at vi skal filme *dit* land, og vi har måttet tage en indviklet rute, der fører os på kryds og tværs hen over Afrika: Zimbabwe, Kenya, Etiopien, Nigeria, Ghana. Hjemkomsten kan blive svær. »Men«, siger du, »du vil i alt fald ikke komme til at opleve sådan noget, som her i Ghana. *Vi* er stolte selvstændige mennesker, som har bevaret vores kultur igennem alle trængsler.« På det næste hotel får *jeg* et værelse med air condition og du bare et med elektrisk vifte, maden bliver på restauranten serveret for *mig* fra venstre side, du får den bare rakt over bordet... Og så ligger Ghana under os, med hvide kyster og udbredte regnskove krusede som ghaneserens hår.

Din kultur oplevede jeg stærkest den dag du tog med mig op til din landsby for at vi kunne planlægge, hvilke optagelser vi kunne lave med filmholdet. Du sad der, datter af den tidligere høvding, og talte indforstået med hans afløser, en ung vemodigt udseende mand, og syv af landsbyens ældste. I det folk

har kvinderne en stærk position. Dels er det et matrilineært samfund, dvs. at man aver gennem sin mor (f.eks. sin mors bror). Udover de magt høvdingene har, sidder der altid en queenmother i ethvert råd. Uden hendes accept kan der hverken gås i krig eller sluttet fred.

Gensynet, minderne, snakken, som du hele tiden omhyggeligt tolker for mig, den stærke brændevin som fyldt med urter går fra mund til mund i samme glas, overvælder dig, så den unge høvding må vise mig rundt i landsbyen alene, kun ledsaget af sin talsmand. Men da denne taler dårligere engelsk end »nana« selv, får jeg lov at tale direkte med høvdingen.

Han stiller mig to spørgsmål undervejs: Tror du på Gud? Har du AIDS? I landsbyen tror man først og fremmest på forfædrene, som besjæler alt, og AIDS kender man kun fra medierne. Det vil her sige høvdingens transistorradio.

Men »nana« har studeret inde i hovedstaden, økonomi og politik, til han måtte afbryde sin uddannelse, fordi han blev kaldt hjem for at blive høvding. »Kan du lide at være høvding?« - »Jeg prøvede at flygte to gange. Så opgav jeg - for jeg kan se, jeg er nødvendig.« 29 år er han, og næste gang jeg ser ham er der fest i landsbyen, og han sidder med guldkrone og guldscepter og guldarmringe og fingerringe, der stråler som stjerner, og noget af det er ikke længere guld, men blot forgyldt papmarché. Og der er ikke til at forstå, at det er den samme mand som førte mig rundt i T-shirt og cowboybukser.

Hans landsby er ren og smuk, og de 600 børn, vi har i hælene, ser sunde og glade ud, og de gamle kommer frem fra husene med deres gebrækkeligheder og spørger, om jeg har noget europæisk medicin. De får mine 10 kodymagnyler, for det kan vel aldrig skade at ordinere en tablet til om morgenen og en til om aftenen, og troen kan jo flytte bjerger.

Men bjerget bag ved landsbyen må jeg kun fotografere, hvis jeg hælder en flaske »Schnaps« ud over det plus betaler 800 cedis. og jeg fornemmer en anden verdensorden, men også et fælleskab på tværs af alle forskelle. Og da vi kommer tilbage

til høvdingegården sidder du glad og stolt og oplivet over at kunne indvie mig i alt dette.

Men en anden aften sidder vi på hotellet i Accra, hovedstaden, og vi har inviteret nogle af dine venner til middag. Selskabet består af tre afrikanere og fem hvide, som sidder blandet imellem hinanden. Da er det jeg får øje på glassene. Alle afrikanernes glas er små, vore er store. Vi har bestilt samme menu og samme vin til hele bordet.

I det samme ser du det også, og din reaktion bliver dobbelt så voldsom, for her er du *hjemme*. Dette er også *dit* ansvar. *Eller vort?*

For *vi* har jo også været her før. Og når vi fem hvide sidder målløse og ikke fatter hvad der foregår i de sorte tjeneres hoveder, når de beslutter, at deres landsmænd skal have små glas og europæerne store, og de selv, konfronteret med spørgsmålet, ikke er i stand til at give et rimeligt svar... da er det at en lang, mørk række mennesker pludselig træder frem på net-hinden.

Dette land, dette folk har været ude for en menneskelig fornedrelse, som kun kan sammenlignes med hvad der foregik i de tyske koncentrationslejre under krigen. En umenneskelig-gørelse, som strakte sig helt op til for 150 år siden. Udøvet af hvide mod sorte, af bl.a. danskere mod ghanesere. Her på Slavernes Kyst.

Thorkild Hansen har gjort hele historien uhyggeligt nærværende. Nu står vi der selv, på et af de hvide forter. Oppe på ringmuren sidder gribbene, sorte og forpjuskede, og på den store plads mellem de solide mure er der et broget liv af børn og kvinder med farvede spande på hovedet, og mænd med kærre med store kar. De skal hente vand i brønden, som fungerer stabilt siden syttenhundredtallet.

Stedets nuværende leder spørger: Er det danskere I er? og tager mig med hen til en trærist, hvorfra der går et dybt hul helt ned i kælderens, og han løfter risten og siger helt roligt: Herfra kunne danskerne høre, om slaverne skændtes eller slo-ges, og her (en meter derfra) ligger jeres kirke.

Senere vover jeg at spørge dig forsigtigt, om dette også anses for en skamplet i *jeres* historie, al den stund det var de sorte høvdinge, der leverede mænd, kvinder og børn til forterne fordi de skulle have kugler at beskyde hinanden med (til gengæld). Og pludselig er afstanden imellem os uovervindelig, du bliver fjendtlig, afvisende, aggressiv - aldrig vil du tale med nogen hvid om dette, heller ikke med mig. For det der skete var, at sorte stolte mennesker omskabte deres sjæle til slave-sjæle, som kunne sælges.

Jeg sidder forskrækket der på forsædet i bilen mellem dig og chaufføren, og vi er klempt sammen, og du er så vred, at den mindste berøring er dig vederstyggelig. Jeg må ikke engang have anfægtelser, for vi skal ikke komme stikkende med vores dårlige samvittighed og også tage *ansvaret* fra afrikaneneren, efter at vi har taget hans arbejdskraft og hans stolthed.

Jeg bliver helt stille og ulykkelig, ved intet at sige, og først efter en lang tavshed tager du pludselig min hånd og siger smerteligt: Oh, Else. Og vi er igen helt hinsides forståelse eller skyld og ansvar. To nøgne mennesker med hver sin hudfarve, født ind i hver sin historie.

Vi taler om kolonitiden, som kom oveni, og jeg fortæller dig, at vi på et tidspunkt, da vi ville understrege, at grønlænderne var lige så gode som os, begyndte at kalde dem for »North-Danes« og os selv for »South-Danes«. Da smiler du medvindende. Og grumt. Og jeg føler, at for mig vil enhver hvid indblanding i Afrika fra nu af være absurd og umulig.

Da vi skiltes, gav du mig din seneste bog og besluttede dig efter nogen betænkning til at skrive i den: »... *and with love from Ama*«. Sådan har jeg også lyst til at slutte vores samarbejde, som i dag kan ses på skærmen i Danmark: *and with love from Else*.

Else Lidegaard

Kalender

OKTOBER

- 27. Vinterskolen starter.
- 28. Sjællands Symfoniorkester spiller i Øvelseshuset.
- 29. Frans Bak kvartet.
- 31. Åbent hus: Kriminologen Jørgen Jepsen.

NOVEMBER

- 2. Film. Midt om natten.
- 8. Filmklub. Den skøre folkevogn vinder Afrikaløbet.
- 12. Koncert med Michala Petri.
- 19. Rockkoncert: »Herremagasinet«.
- 27. Filmklub. Isfugle.

DECEMBER

- 4. Aarbæk, Claus: Om fortidsgåder.
- 11. Filmklub. Forår for Hitler.

JANUAR

- 8. Filmklub. Og skibet sejler.
- 15. Åbent hus: Jazz-trio med Niels Lichtenberg.
- 17. Ungdomsteatergruppen Ragnarock.
- 21. Filmklub: Ringenes herre.
- 22. Åbent hus: Carsten Grolin
- 29. Åbent hus: Møde med Dea Trier Mørch og Lars Trier.
TV-optagelse.

FEBRUAR

- 5. Filmklub. Tess.
- 12. Dukketeater v/teatermageren Ole Bruun Rasmussen.

- 14. Film: Måske ku vi.
- 16. Bjørn Erichsen om Østeuropa.
- 18. Dana Schmidt om Tjekkoslovakiet i dag.
- 18. Filmklub: Bliktrommen.
- 21.-28 Studierejse til Prag.

MARTS

- 5. Filmklub: Rocking Silver.
- 12. Åbent hus: Maria Lexa: Odysseen.
- 19. Åbent hus: »Grønlandsbilleder«.
- 26. Åbent hus: Musikaften med Vinterholdet.

APRIL

- 2. Filmklub: Mistænkt.
- 24. Teater/Dramaholdet.

MAJ

- 4. Sommerskolen starter.
- 8. Filmklub: Diva.
- 12. Lyd/dias om arkitektur. Elever fra RUC.
- 21. Åbent hus: Galebevægelsen.
- 23. Afskedsfest for Kristian Brøns Petersen.

JUNI

- 4. Åbent hus: Lars Trier.
- 5. Grundlovs møde med Jakob Nielsen.
- 11. Åbent hus: Kulturimperialisme v/Mogens Stryhn.
- 17. Gøgleraften.
- 18. Fremtidens børn. Ove Nyholm.
- 24. Elevunderholdning.
- 25. Åbent hus: Jørgen Emborg.

JULI

- 2. Åbent hus: Holbæk jazz.
- 5. Filmklub: Ran.
- 9. Åbent hus: Anne Marie Løn: Om sit forfatterskab.
- 14. Amnesty International.
- 19. Højtidelighed i anledning af Anna Grosens død.
- 24. Elevafslutning.

Fra Krogerup til Vallekilde

Den 24. juni 1986 ankom vores familie til Vallekilde. En beslutning var taget. Nitten år på Krogerup var nu fortid.

Det var sommer. Solen skinnede fra en skyfri himmel. Udenfor på terrassen var kaffebordet dækket op. Indenfor i stuen lyste en overdådig buket lupiner. Der var gaver, og folk kom og hilste på. Fortrøstningsfulde indrettede vi os, og efter en dejlig velkomstfest i vores have, gik vi over til nutid. Der gives ingen fortrydelsesret. Det har for os heller ikke været nødvendigt.

Et år er gået og når begivenhederne skal omtales, synes sidste år at være længe siden.

Mere herom på de næste sider.

Lasse og Betty

Nyt fra Vallekilde Højskole

De til enhver tid svingende elevtal på højskolerne er ikke nødvendigvis udtryk for højskolens succes eller fiasko. Elevtilgangen har altid været svingende, uden at der kan gives entydige forklaringer herpå.

Det sidste par års vigende elevtilgang mærkes overalt i højskoleverdenen, og kan naturligvis tilskrives at højskolernes undervisningstilbud ikke har relevans, at det er blevet økonomisk for belastende, eller at samfundsudviklingen råber på en kompetancegivende undervisning, som ikke er højskolernes sag.

I Vallekilde mærker vi også en svag nedgang i elevtallet. Nok til at vi må skærpe vores opmærksomhed mod, hvad der er Vallekildes udfordringer.

Medarbejdergruppen

Elevtilgangen på Vallekilde højskole har kunnet fastholdes af en stabil lærerkreds, der vil være velkendt af de fleste. Som afløser for Vibeke Slumstrup har vi været heldige at kunne ansætte væveren Hanne Christiansen.

I det forløbne år har Poul Otto Gedde og Thor West Nielsen haft orlov til projekter med hhv. medier og edb. Det har været de runde dages år. Møller fyldte 80 og blev fejret med selvfølgeligste festivitas. Niels Juul fyldte 70. Edith havde 40-års jubilæum og fyldte 65 år. Man kan ikke sige at folk her på stedet render af pladsen i utide. Til hjælp i haven har Edith haft Jan Jørgensen og Vita. Pedel Ole rejste til Norge for at arbejde med sit egentlige fag, murerfaget. I stedet er Martin Flood blevet ansat. Han assisteres af Teddy fra vinterskolen.

I sommermånederne boede og inspirerede maleren Annelise Jarvis Hansen i gæstekunsterlejligheden. I køkkenet har Jonna Jensen afløst Eva Pedersen. På kontoret har Lisbet Steensen afløst Lisbeth Nielsen som elev.

Som særlig assistance glæder vi os over at bibliotekar Ida Frøkjær jævnligt giver en næve med, dels på biblioteket og dels i videreførelse af det efterhånden omfattende skolehistorisk arkivmateriale.

Skolekredsen

Generalforsamlingen fandt sted d. 20. maj. Her blev det bl.a. besluttet at ændre skolens vedtægter. En ændring i bestemmelsen om personkredsen af stemmeberettigede, vil indebære at personalet i et vist omfang kan stemme til bestyrelsesvalg. Ændringer i vedtægterne kræver iflg. fundatsen at ændringerne vedtages på to på hinanden følgende generalforsamlinger. Ændringsforslagene har været forelagt undervisningsministeriet til forhåndsgodkendelse, og ministeriet har udtalt, at generalforsamlingens vedtagne ændringer vil kunne forventes godkendt efter mindre justeringer.

På en ekstraordinær generalforsamling d. 10. september 86 godkendtes den nødvendige låntagning til ombygning og modernisering af boligen på gården, der nu er taget i brug som lærerbolig af vores musiklærer John Larsen.

Skolekredsen er i årest løb udvidet med en lille snes medlemmer.

Skolens næstformand Alf Larsen døde i september. Asger Jørgensen er, som suppleant indtrådt i bestyrelsen, og Niels Bendix Knudsen valgtes til ny næstformand.

Efter 15 års virke i bestyrelsen meddelte Kristian Brøns Petersen, at han fandt tiden inde til at slutte sin medvirken i bestyrelsesarbejdet. Fra alle sider udtrykkes taknemlighed over en trofast og betydelig arbejdsindsats for Vallekilde Højskole. Bestyrelsen har konstitueret sig med Niels Bendix Knudsen som formand og Anna Skriver som næstformand.

Ane Margrethe Steffensen, Øyås, der gennem en årække

har arbejdet som elevforeningens sekretær, har rundet de 70. Vi har stadig megen glæde af Ane Margrethes indsats i elevforeningen, og er hende meget tak skyldig. Efter Niels Stefensens død har Ane Margrethe valgt at sælge Øyås. Hun har solgt til Rie og Kristian Ravn Jørgensen, der flyttede ind i august 86. De er nu medlemmer af skolekredsen.

I foråret døde Anna Grosen og er nu stedt til hvile på familiens gravsted ved Korskirken. Ved en lille højtidelighed i højskolens billedsal samledes familie og venner fra egnen for at mindes Anna Grosen.

Bygningerne og landbruget

Vedligeholdelsen af bygningerne har i høj grad været muliggjort af skolens stabile udvikling og af undervisningsministeriets velvilje overfor de ekstraordinære behov de gamle og veltjente bygninger har.

Extraordinært vedligeholdelsestilskud har muliggjort fornyelse af toiletter og bad på rød og grøn gang. I forbindelse hermed er værelserne repareret og malet, så de igen lever op til skolens øvrige standard.

Spisesalen får i år ny loftbeklædning og trægulv istedet for det veltjente linoleumsgulv. I indergården er murværket repareret og malet. Gårdens bygninger er med istandsættelsen af boligen nu stabiliseret så meget, at den næppe behøver større vedligeholdelsesarbejder de kommende år. Efter aftale med Møller er jorden bortforpagtet til de nye folk på Øyås, foreløbig for en periode af 2 år.

I både medarbejderkreds og bestyrelse har der været drøftet i hvilket omfang og hvornår jorden vil kunne dyrkes økologisk. En sådan omlægning kræver mange økonomiske, pædagogiske og landbrugsfaglige overvejelser, så forpagtningsperioden er en kærkommen tænkepause.

Årets møder

Elevmødet i juni var velbesøgt. Efterårsmødet i september fik et udmærket forløb, og vi oplevede den glæde også at se

mange elever fra de sidste par hold blandt deltagerne. Til jubilæarfesten talte forfatteren Dea Trier Mørch om sin rejse til Sovjetunionen. Under festen spillede kammergrupper fra Vestsjællands Symfoniorkester. Både lørdag og søndag var der omkring 200-250 deltagere til foredragene. Lørdag talte professor Uffe Juul Jensen om selvbedrag og selverkendelse, og chefredaktør Vibeke Sperling talte om Gorbatsjovs glasnost, de nye bestræbelser i Sovjetunionen. Om aftenen var der musikalsk underholdning af elever fra vinter og sommerskolen 86/87.

Søndag talte TV-producer Else Lidegaard om at være fremmed i Danmark og dansk idet fremmede. Andetsteds i årsskriftet bringes en del af Else Lidegaards foredrag under titlen »Ama Ata Aidoo«.

Lasse rundede efterårsmødet af med foredraget »Moderne Tider«, der især handlede om behovet for en ny socialmoral.

I oktober besøgte vi Hjørring og Fynskredsen, hvilket vi var glade for at få lejlighed til.

Blandt de mange gæstebesøg vil vi fremhæve en hyggelig dag med 35 dansksindede tyske pensionister fra DDR. Besøget var arrangeret i samarbejde med »Den Danske Kirke« i Berlin. For de fleste af deltagernes vedkommende var det første besøg i Danmark. Vi tør nok sige at det var velmotiverede gæster. Fra den store verden har vi yderligere haft et 14-dages besøg af en irsk psykolog, og fra Indien en Danidaprofessor med speciale i voksenundervisning.

Årets pædagogiske debatdage var i år henlagt til Jyllands vestkyst, hvor den nødvendige visionsdebat gav anledning til gode og udbytterige drøftelser af højskolens sag, og hvordan vi på Vallekilde skal tage vores tårn i de næste par år.

Lasse og Betty Rathnov

Elevforeningen

Elevmødet

I år blev elevmødet afholdt i week-enden 19.-21. juni. Denne gang var der ca. 80 gæster plus skolens elever.

Desværre var vejret ikke det allerbedste, og derfor blev arrangementet lørdag eftermiddag ikke det helt store tilløbsstykke, selvom intentionerne fra skolens elever ikke manglede. Lørdag formiddag blev der vist en fin lysbilledeserie og kommentarer fra gruppen »Next Stop Nevada«.

En tidligere Vallekilde-elev havde deltaget i arrangementet, og han havde taget et par andre med, som så fortalte og viste billeder fra USA. Til trods for, at arrangementet var lørdag formiddag, var der god tilslutning. Desværre var det ikke muligt at have fællespisning lørdag aften udendørs. Men vi klemte os sammen i festsalen, og havde en hyggelig aften, hvor den levende musik blev leveret af det jyske orkester »TIBB«, samt et orkester bestående af gamle og nuværende elever.

Deltagerne i dette møde kommer hovedsagelig fra vinterholdet - men det gør bestemt ingenting, om andre tidligere elever også dukker op til dette festlige møde.

Generalforsamlingen

Traditionen tro afholdtes der generalforsamling i forbindelse med skolens efterårsmøde, i år d. 19. september.

Siden sidste års generalforsamling har ca. 100 forladt Elevforeningen. Fra sommerholdet 1987 har 22 indmeldt sig i Elevforeningen- og det er meget flot. Det var også dejligt, at så mange nye medlemmer deltog i både generalforsamlingen og højskolens efterårsmøde.

Forhåbentlig vil ligeså mange nye også næste år deltage i disse arrangementer.

I Elevforeningens bestyrelse har vi valgt kun at prioritere udgivelsen af årsskriftet, og sommerens elevmøde.

I det næste år vil vi dog i samarbejde med skolens medarbejdere investere penge i kunst eller bøger til højskolen, og desuden arbejde videre med tanken om en Vallekilde T-shirt eller Sweatshirt - forhåbentlig med et flot logo designet af skolen kunsthøjskolelærer Annemette Lichtenberg.

På generalforsamlingen blev det kritiseret, at elevforeningen endnu ikke har fået ændret skiltet på parkens »pige-skulptur«. Det vil vi nu se at få gjort noget ved. I sin tid skænkede elevforeningen, med støtte fra staten, denne skulptur til højskolen. På det nuværende skilt er elevforeningen ikke nævnt.

Elevforeningens deltagelse i Landsforeningen af Højskoleelever er nu definitivt afsluttet. Den 4. november afholdes det sidste møde i Højskolernes Sekretariat, og herefter er Landsforeningen af Højskoleelever nedlagt. Denne forening startede i 1950, og i de sidste 8 år har Vallekilde Elevforening været repræsenteret i bestyrelsen af Landsforeningen af Højskoleelever. Landsforeningen af Højskoleelevers fornemste opgave i de seneste år har været deltagelse i Højskolernes Sekretariats opgaver. Det er derfor glædeligt, at traditionen for, at Vallekilde er repræsenteret i Højskolernes sekretariat fortsætter med deltagelse af Birgitte West, valgt som repræsentant for Vallekilde Højskole.

Bestyrelsesmedlem Vibeke Dahl ønskede ikke genvalg, og istedet blev Edith Jensen »(Ditter)« fra sommerholdet 1987 valgt for en 3-årig periode.

Velkommen til Ditter, og tak til Vibeke for hendes interesse i Elevforeningens arbejde.

Fra sommerholdet 1987 er Stinne Mølgård og Henrik Jansson blevet valgt - og vi har måttet sige farvel til Sten Modvig og Svend Dohman.

Desværre har vi aldrig set noget til repræsentanterne for

vinterholdet 85/86. Beklageligt, de repræsenterer jo et helt hold.

Revisorerne med suppleanten Jytte Günther blev valgt med akklamation.

Bestyrelsen foreslog uændret kontingent på baggrund af regnskaberne, hvilket forsamlingen godkendte, ligeledes blev regnskaberne og beretningerne godkendt.

Alt i alt forløb generalforsamlingen som den plejer, og i år blev den igen myndigt ledet af Birgitte West. Det er kun beklageligt at så få deltager i Elevforenings generalforsamling. Mange af skolens gæster i den week-end er jo også medlem af Elevforeningen.

Til allersidst skal der være en tak til elevforenings daglige forretningsfører, Ane Margrethe Steffensen. Ane Margrethe har i sommer fejret sin 70-års fødselsdag, men det har ikke betydet at Ane Margrethes indsats er blevet mindre. Ane Margrethe laver alt det praktiske arbejde der betyder noget i Elevforeningen: administration, kontingent m.m.

Og så er det også Ane Margrethe der skal have besked om eventuelle adresseændringer, ind- og udmeldelser mv.

Venlig hilsen

Bjarne Sinding, Elevforeningen

Til elevforeningens medlemmer

En hilsen til jer skal lyde fra mig. Jeres navn og adr. ser jeg jo flere gange om året.

Nogle melder sig ud. Det er vi naturligvis kede af. Men forstår det måske nok. Heldigvis er der stadig mange der holder ved. Jeg håber I vil fortstætte med at være medlem. For mig betyder det meget vi står sammen om at bevare elevforeningen for Vallekilde højskole.

Med venlig hilsen

Ane Margrethe Steffensen

Årsregnskab for Vallekilde Folkehøjskoles elevforening

1. juli 1986 til 30. juni 1987

INDTÆGTER:		UDGIFTER:	
Medlemsbidrag	55.690,13	Trykning årsskrift . .	28.830,10
Forskelligt	564,72	Porto	10.483,74
Renter: konto 2575 . .	3.509,83	Tryksager	5.468,10
Giro	10,54	Rejseudgifter	2.559,50
Check	3,26	Elevmøde	3.000,00
		Kontor m.m.	2.000,00
		Forskelligt	243,46
			<hr/>
		Udgifter i alt	52.584,90
		Overskud	7.201,58
			<hr/>
Indtægter i alt	<u>59.786,48</u>	Balance	<u>59.786,48</u>
AKTIVER:		PASSIVER	
Indestående i SDS . .	52.875,48	Formue 1. juli 1986 .	48.082,38
Check	1.827,42		7.201,58
Giro	581,06		<hr/>
	<hr/>		<hr/>
	55.283,96		55.283,96

Ane Margrethe Steffensen

Ovenstående regnskab er gennemgået. Sparekassebøger og Giro afstemt. Intet fundet at bemærke.

VALLEKILDE, den 16. september 1987.

Niels Juul   Kåre Jensen

Elevforeningens bestyrelse

Valgt af foreningens generalforsamling:

Bjarne Sinding (formand), Herfølge

Ingrid Fugl, Vallekilde

Edith Jensen, København

Valgt af skolens sidste 4 elevhold (med suppleanter)

Therese Knudstorp, København

Lars Petersen, Jægerspris

Vagn Petersen, Kalundborg

Martin Ryding, København

Stinne Mølgård, København

Henrik Jansson, Horsens

Til Vallekilde højskoles bestyrelse

har elevforeningen udpeget

Bjarne Sinding

Susie Jensen

Elevforeningens forretningsfører:

Ane Margrethe Steffensen, Krogen 2,

Vallekilde, 4534 Hørve, tlf. 03 45 73 15

Praktiske meddelelser

Elevmødet 1988

vil - som også omtalt andets steds - blive placeret fra fredag den 17. juni om aftenen til søndag den 19. om eftermiddagen. Mødets endelige program vil først blive fastlagt senere, men tidsrammen ligger naturlig fast.

Efterårsmødet

begynder fredag den 16. september kl. 16.00 og slutter søndag den 18. september sidst på eftermiddagen.

Husk at alle gamle elever - ikke kun jubilarer - er velkomne til efterårsmødet. Hvis man melder sig til hele mødet, får man rabat, idet tilmelding til at bo på skolen under hele mødet giver gratis adgang til arrangementerne.

Benyt jer af tilbuddet, det er ikke kun under foredrag og lørdagsunderholdning der er liv på Vallekilde i den weekend.

Jubilarmødet

holdes fredag den 16. september og begynder med middag kl. 18.30. Eleverne fra årgangene 1917-18, 1918, 1927-28, 1928, 1937-38, 1938, 1947-48, 1948, 1962-63, 1963, 1977-78 samt 1978 vil denne aften være skolens gæster.

Pårørende og tidligere elever, der ikke er jubilarer, er også velkomne mod forudbestilling og betaling.

Jubilarer, der ikke er medlemmer af elevforeningen, vil fra skolen modtage en særlig invitation til mødet. Kender I adresser på jubilarer, som ikke er medlemmer, så send venligst adresserne til Ane Margrethe Steffensen, Krogen 2, Vallekilde, 4534 Hørve.

Vallekilde-kredsene

Nordjyllandskredsen

Formand: Fhv. gårdejer Mads Nielsen,

Vestergade 38, 9760 Vrå

Møde lørdag den 1. okt. 1988 kl. 14.00 på højskolehjemmet i Hjørring.

Fynskredsen

Formand: Karl Rasmussen, Enghaven 14,

Jullerup, 5472 Særslev J.

Møde i oktober 1989.

Vallekilde Højskoles bestyrelse

Efterskoleforstander Niels Bendix Knudsen, formand

Lærer Anna Skriver, næstformand

Konsulent Jens Holm,

Ida Frøkjær Jensen,

Laborant Sussie Jensen

Gdr. Asger Jørgensen

Amtsrådsmedlem, gdr. John Larsen,

Socialrådgiver Bjarne Sinding,

Sygeplejeelev Nancy Sørensen,

Medarbejdergruppen

Hanne Christiansen, lærer.
Inge Christiansen, køkkenassistent.
Martin Flood, pedel.
Jørn Fugl, lærer.
Gitte Frandsen, køkkenelev.
Lene Gedde, lærer.
Poul Otto Gedde, lærer.
Jytte Gynther, sekretær.
Anne Marie Jensen, køkkenassistent.
Jonna Jensen, køkkenassistent.
Laurids Møller Jensen, bestyrer af skolens landbrug.
Edith Juul, gartner.
Maj-Britt Knudsen, køkkenassistent.
John Larsen, lærer.
Annemette Lichtenberg, lærer.
Birgitte West Nielsen, lærer.
Thor West Nielsen, lærer.
Dagny Pedersen, køkkenchef.
Betty Rathnov, bibliotekar, lærer.
Lasse Rathnov, forstander.
Lisbet Steensen, kontorelev.
Herdis Veit, lærer.

10-års jubilarer

Adresseliste for 1977/78

Vinterskolen

Helle Andersen, Frederiksborgvej 14,4. s., 2400 København NV. Tlf. 01 85 29 89.

Carsten Andersen, Vallestrupvej 21, 4300 Holbæk. Tlf. 03 48 25 99.

Annemarie Ballegaard (»Isser«), Vivegården, Mern, nu: Gentoftegade 56 C 4, tv., 2820 Gentofte. Efter højskolen rejste jeg til København, hvor jeg fik arbejde et par måneder, før jeg startede på HF-kursus. Jeg boede først sammen med Helle - også fra højskolen - boede så alene indtil jeg flyttede i kollektiv i nytåret 80, bl.a. sammen med Ulla og Henrik fra højskolen, min kæreste boede også i kollektivet, ialt boede vi 9 mennesker. Det holdt i 15 mdr., og var en sjov/svær/spændende periode. Derfter var jeg boligløs i 2 år, hvor jeg boede hist og her, i bofællesskaber og hos venner og veninder. Jeg havde efter HF arbejde som sygehjælper på forskellige plejehjem, ind imellem var jeg arbejdsløs, ude at rejse, tog enkeltfag på HF, da jeg fandt ud af at jeg ville være sygeplejerske. Feb. 85 startede jeg på Hillerød Sygeplejerskole, hvor jeg har et år tilbage før jeg kan kalde mig sygeplejerske. Jeg bor nu sammen med min kæreste i en stor lejlighed i Gentofte - og ser frem til at vi begge er færdige med vores uddannelser om et år, hvor vi så tager ud at rejse.

Ole Bay, Vordingborgvej 178, Herfølge, nu: Thingvalla Allé 45, 2300 Kbh. S. Efter højskoleopholdet gik jeg arbejdsløs til oktober 78, hvor jeg startede på Gerlev Idrætshøjskole. Udmærket ophold, bedre end på Vallekilde, da jeg mener, der var for meget hash og øl på stedet. Det var der også på Gerlev, men der var mere justits, bl.a. blev en smidt ud på grund af at have taget narkotika uden for skolen. Desuden blev der givet advarsler. Efter opholdet arbejdede jeg en sæson i Tivoli (79). Efteråret 79 rejste jeg i kibbutz i Israel, hvor jeg var et halvt år. Efter opholdet fik jeg arbejde på Statens Seruminstitut, hvor jeg har været siden. Venlig hilsen, Ole Bay.

Jan Berthelsen, Langøgade 13, 2. st. tv., 2100 København Ø. Tlf. 01 20 34 12.

Carl Johan Breum, c/o Flinterupgård, Kirke Flinterup. 4180 Sorø.

Hanne Clemmensen, Værebroparken 22, 5. s. lejl. 3, 2880 Bagsværd.

- Dorthe Christiansen, Strandvejen 47, 3300 Frederiksværk. Tlf. 02 12 26 43.
- Vibeke Dalskov, Kystvej 8, 3050 Humlebæk. Tlf. 02 19 18 05.
- Poul Frantzen, Ådalsvej 17, 3000 Frederiksværk.
- Niels Erik Fyhr, Sorøparken 1, 1. st. tv., 4180 Sorø.
- Lena Frost, Obstrupvej 23, 8320 Mårslet. Tlf. 06 29 03 97.
- Liselotte Hansen, Nørrevænget 14, Nykøbing F., nu: Bermannsvej 101, 5700 Thurø Svendborg. Flyttede til Kbh., hvor jeg gik på Frøbelseminariet og blev færdig i 81. Samme år fik jeg en søn og flyttede til Svendborg. Startede »Den Rytmske Aftenskole« i Svendborg. Senere blev jeg ansat på det kollektivt ejede og drevet musikværsthus »Kloster Moster« og bookedte musik et par år. For tiden »arbejdsløs« med masser af beskæftigelse i organisationslivet: Samspil, ROSA og lokal radio, plus et sejlivet forsøg på seriøst skriveri.
- Else Haakonsson, Brydetofte 6, 3200 Helsingør (Nordsjælland). Tlf. 02 29 61 13.
- Bente Markmann Jakobsen, Brovandevej 6, 9990 Skagen. Tlf. 08 44 21 96.
- Karin Jensen, Knabstrupvej 30, 4420 Regstrup.
- Jens Jensen, Elmevænget 5, 4600 Køge. Tlf. 03 65 34 72.
- Vagn Jensen, Strongevej 36, Lustrup, 6760 Ribe. Tlf. 05 42 09 80
- Flemming Johansson, Allegade 15, st. th., 3000 Helsingør. Tlf. 02 21 54 44.
- Karen Margrethe Jørgensen, Bjelkes Allé 17, 2. s. tv., 2200 København N. Tlf. 01 29 23 12.
- Anne-Gitte Schalls Jørgensen, »Korslundegård«, Jerslev Sj., nu: - Hansen, Enggårdsvej 91, Ubby, 4490 Jerslev Sj. Underligt at tænke på, at 10 år er gået siden vi, mere eller mindre vrælende tog afsked med hinanden i skolens forhal. For mit vedkommende smuttede kontakten med skolen og eleverne på holdet meget hurtigt - nok til fordel for uddannelse og familie. Jeg påbegyndte en uddannelse som sygeplejerske i 1978 og har siden som færdiguddannet haft ansættelse indenfor forskellige specialer. Jeg er nu gift, har 2 børn på henholdsvis 7 og 3 år og hverdagen »kører derua« med de forpligtigelser det nu indebærer. Jeg tænker tit på Dorte, som jeg på røde gang delte værelse med i løbet af opholdet - hvordan er det mon gået hende? Mange hilsener, Gitte.
- Pernille Klerk, Lille Strandstræde 22, 3. s., 1254 København K. Tlf. 01 11 80 96.
- Kurt Lauge Kristensen, Kærlundevej 16, st. th., 2730 Herlev. Tlf. 01 91 57 63.
- Jan Kristensen, Spangsbjerggade 42, 6700 Esbjerg. Tlf. 05 12 11 80.
- Pia Larsen, Bygaden 9, Herslev, 4000 Roskilde. Tlf. 02 40 21 07
- Henrik Laustsen, Søstræde 11, Helsingør, nu: Peder Sabroesgade 1, 2. tv., 2450 Kbh. SV. I 78 efter højskole, rejste til Mellemøsten. I 79 1. del samf.basisudd. RUC. I 80 kollektiv med 9 mennesker, deriblandt tidl. Vallekilde elev Annemarie Ballegaard. Div. arbejde - HT chauffør - B&W. I 81 arbejdsløs og sejlende bådkollektiv. Fra 82-85 snedkerlærling. I 86 snedkersvend med samlever - ingen børn - ingen

hund. Er så småt ved at falde til patten ved at anskaffe forskellige materielle goder bl.a. en 2 CW.

Henrik Laustsen, Tavlekørsvej 128, 2650 Hvidovre. Tlf. 01 78 29 16.

Frank Lilja, Absalonsgade 20, 4 tv., 1658 København V. Tlf. 01 22 70 31.

Klaus Sievert-Lohse, P. Knudsensgade 5, 1. th., 2450 Kbh. SV, nu samme adr. Hej med jer. - Glædeligt at høre fra jer. Ringe kontakt med andre, men synes det er rart og at vi bør ses. Opholdet dengang varmer stadig i vores til tider så kolde verden. Det bliver spændende at ses (høres ved).

Kærlige vise fryder så rart

Lyset i mørket stråler ved klart

med tindren og lindren af visdom rig

er livslykke vejen åben og fri

Det væsentlige

Det gudommelige

At være - kær.

Mange hilsener, Klaus.

Bente Lorentzen, 3981 Kap-Tobin, Grønland.

Trine Mahler, Vilh. Topsøesvej 7, 1. s. tv., 2500 Valby. Tlf. 01 16 31 87.

Astrid Søgaard Mathiasen, Gørlundevej 10, Ålsgårde, nu: Aldersborggård, Gørlundevej 1, 3140 Ålsgårde. Siden mit højskoleophold har jeg beskæftiget mig med dansk kunsthåndværk og kunstindustri sideløbende med studier i fransk ved Københavns Universitet. Jeg har ikke mindst på grund af sidstnævnte opholdt mig en hel del i Frankrig, hvor jeg bl.a. har arbejdet i Paris. Jeg er nu på slutningen af mit studium og håber meget at blive færdig som cand.phil. i løbet af 1988.

Louise Markussen, Kaersut, 3961 Umanaq, Grønland.

Dorte Nielsen, Mågevej 14, Frederiksværk, nu: Skovfogedengen 44 B, 3300 Frederiksværk. Efter højskoleopholdet fik jeg arbejde som pædagogisk medhjælper til jeg blev optaget på Hillerød Børnehaveseminarium i 1979. Da jeg var færdig på seminarieret i 1982 arbejdede jeg i 3 år som vikar i forskellige børnehaver i Nordsjælland. I november 85 fik jeg arbejde på Nøddebogård, som er en døgninstitution for psykotiske børn og unge, og der er jeg stadig ansat.

Merete Åboe Nielsen, Ålehusvej 17, Ravnstrup, 4160 Herlufmagle.

Lene Nielsen, Kongens Havel, Nødebo, 3480 Fredensborg. Tlf.

02 28 15 24.

Lisbeth Damgaard Nielsen, Vestensborg Allé 38, 4800 Nykøbing F. Tlf.

03 85 06 97.

Lars Bo Pedersen, Borgergade 11, 4241 Vemmelev. Tlf. 03 58 22 00.

Holger Pedersen, Bakkendrupsvvej 2, 4281 Gørlev. Tlf. 03 55 53 28.

Knud Hvid Pedersen, Tømmerupvej 10, 4440 Mørkøv. Tlf. 03 47 90 11 el.

04 47 91 13.

Allan Petersen, »Skovhuset«, Strandvejen 345, 9340 Aså. Tlf. 08 85 14 92

Bjørn Sand, Rundhøj Allé 45, 8270 Højbjerg. Tlf. 06 14 82 57.

Lone Steffensen, Toftevej 18, 5771 Stenstrup, Fyn. Tlf. 09 26 12 28.

Finn Sørensen, Værebrovej 104:07, 2880 Bagsværd. Tlf. 01 98 34 60.

Mette Villadsen, Islandsvej 15, 4800 Nykøbing F. Tlf. 03 85 86 84.

Jan Williams, Ålandsgade 17, 2300 Kbn.S., nu: Grimstrupvej 21, 3310 Ll.
Havelse.
Ulla Husted Østergaard, Grønnevej 24, 2. tv., 2830 Virum. Tlf.
02 85 88 39.

Sommerskolen 1978

3 måneders ophold

Annette Andreasen, Meinungsgade 26, 4, tv., 2200 København N.
Bodil Andersen, Algade 26, 5750 Ringe.
Svend Berner, Niels Ebbesensgade 16, 3, 2000 København F.
Ricard Bjørn, Pileborggade 5, st., 4100 Ringsted.
Jan Buhr
Christian Carlsen, Høvej 37, 8520 Lystrup. Tlf. 06 22 42 58.
Per-Ove Christiansen, Kornerupvej 7, 2700 Brønshøj.
Jette Dahl, Gunløgsgade 35, 3. th., 2300 København S.
Mai Gaard Hansen, Nordgårdsvej 11, Svogerslev, 4000 Roskilde. Tlf.
02 38 34 42.
Karin Margaard Hansen, Obovej 25, 2730 Herlev. Tlf. 02 91 27 33.
Helle Hjortsholt, Rødageralle 95, 2620 Rødovre. Tlf. 01 41 21 96.
Bent Henriksen, Møllegade 19, st. tv., 2200 København N.
Bjørn Jacobsen, Strandvangsvej 2 A, 3060 Espergærde.
Finn Anker Jensen, Skælskørvej 16, 4173 Fjenneslev.
Else Jensen, Sølvgade 95, 5., 1307 København K.
Gitte Pia Jensen, Lokesvej 7, 4100 Ringsted.
Mogens Fisker Jensen, Fladbrovej 52, Randers, nu: Allegade 18, 4690
Haslev. Læs nærmere under Lene Andersen fra 2 måneders opholdet
samme år.
Kim E. Jensen, Valdemarsgade 33, 5., nr. 8, 1674 København V.
Oda Jensen.
Ole Klitå, Nørregade 9, 6700 Esbjerg.
Gitte Mortensen, Østerlid Byvej 57, 7700 Thisted.
Steen Lykkegård Nielsen, Allegade 27 B, 5000 Odense.
Marianne Nielsen, Nyborgvej 67, 5772 Kværndrup.
Joe Richard Nielsen, Svendelodden 6, 2400 København NV
Vibeke Nicolajsen, Ø. Farimagsgade 73, st. tv., 2100 København Ø.
Kirsten Hummelose Pedersen, Nøkkedalen 31, 2730 Herlev. Tlf.
02 94 34 56.
Jens Chr. Ø. Petersen, Tårnvej 479, 2610 Rødovre.
John Rasmussen
Flemming Ris, Sorgenfrigårdsvej 57, 2800 Kgs. Lyngby.
Hans Jørgen Schmidt, Dalslandsgade 8, Øresundskollegiet, G. 301, 2300
København S.
Tom Vædele, Bjørnssonsvej 79, st. 2500 Valby.
Frank Vælum, Vermlandsgade 81, 2300 København S.

2 måneders ophold

Lene Andersen, Højlesesvej 15, Ll. Skensved, nu: Fisker, Allegade 18, 4690 Haslev. Aug. 78 startede jeg på Haslev seminarium. Mogens boede i Randers, men for at vi kunne være i nærheden af hinanden begyndte han i januar 79 på Haslev Højskole. Efter dette højskoleophold flyttede vi sammen. Mogens arbejder nu på SEAS, og jeg er lærer i Haslev. Vi har 2 børn, Mads på 3 år og Mette på 7 uger. Mange hilsener fra Mogens og Lene.

Torsten Agerup Gersonsvej 19, 2900 Hellerup.

Allan Brovhorst, Slotsgade 6, 3400 Hillerød. Tlf. 02 26 00 87.

Niels Danielsen, Rejnstrupvej 11, 4250 Fuglebjerg.

Sten Donslund, Wesselsgade 2, 2. tv., 2200 København N.

Kim Kerr Hansen, Paradisvænget 10, 3400 Hillerød.

Susanne Kastholm Hansen, Rugvænget 34, st., 2750 Ballerup.

Pia Klinch Hanriksen, Trelleborgvej 6, 3650 Ølstykke.

Steen Hansen, Ådalsparkvej 25, 2970 Hørsholm. Tlf. 02 86 00 16.

Jesper Hansen, Nordhøjvej 10, St. Torøje, 4640 Fakse. Tlf. 03 70 82 34.

John Holmberg, Grandlundevej 13, st., 4700 Næstved.

Connie Håkonsson, Hjulmagerstien 20, 3., 2300 København S.

Kirstine Dalby Jensen, Vennersvej 30, Vellerup, 6950 Ringkøbing.

Dan Jensen, Gl. Mosevej 174, 2800 Lyngby.

Peter Malherbes Jensen, Hornbækvej 497, 3080 Tikøb.

Inge Ernst Jensen, Sct. Annægade 51, 1. tv., 1416 København K.

Børge Kjeldgård, Præstevænget 46, 2750 Ballerup.

Søren Løvfeldt Larsen, Grønjordsskollegiet blok II vær. 2105, 2300 København S.

Niels Juul Larsen, Stationsalleen, 46-612, 2730 Herlev. Tlf. 02 91 94 38.

Tommy Kristensen, Julius Blomsgade 45, st. tv. 2200 København N.

Lone Krohn-Rasmussen, Klitmøllervej 29, 2, 2720 Vanløse.

Vibeke Lange.

Solveig Nielsen, Østre Parkvej 141, 4100 Ringsted. Tlf. 03 61 25 79.

Gunnar Magnusson, Mánastig 3, Hafnarfjörður, Island. Tlf. 91-51090.

Rycard Nest, Njalsgade 44, 3. th., 2300 København S.

Inger Schmidt Nielsen.

Mogens Langhoff Rasmussen, K. M. Klausensgade 48, 5., 2450 København SV.

Carsten Pålsson, Tyttebærvej 1, 2400 København NV.

Finn Schults, Brydes Alle 60, st., 2300 København S.

Erik Sandborg, Amager Boulevard 124, 2300 København S.

Niels Jesper Trust, Sandagervej 12, 4640 Fakse. Tlf. 03 71 44 55.

Erik Tesby, Skovgårdsalle 189, 3500 Værløse. Tlf. 02 48 46 97.

1 måneds ophold

Annette Ahnstrøm, Platanvej 20, 3600 Frederikssund.

Ole Normann Andersen, Steins Plads 11, st., 2500 Valby.

Anette Baron, Østergade 5 A, 4180 Sorø. Tlf. 03 63 30 24.

Pia Carlsen, Laenvej 54, 8586 Ørum Dj.
Per Høyer Christensen, Strandgårdshøj 8, 8400 Ebeltoft.
Vibeke Ekvall, Bagsværdvej 44, 2800 Lyngby. Tlf. 02 87 66 92.
Jørgen Faurbye, Svngt 7, 3450 Allerød. Tlf. 02 27 27 39.
Linda Gelder, Brandstrupvej 71, 2610 Rødovre.
Jørgen Cillesborg Hansen, Alb. Naursvej 9A, 8270 Højbjerg.
Signe Hjortskjær, Østervoldgade 20 vær. 519, 1350 København K.
Henrik Herman, Rolighedsvej 106, 4700 Næstved.
Edith Johansen, Klintevej 243, Hjertebjæg, 4780 Stege. Tlf. 03 81 34 33.
Søren Kjær, Sportsvænget 9, 8700 Horsens. Tlf. 05 61 51 74.
Niels Chr. Larsen, Sandgårdsvej 5, Grove, 7451 Sunds.
Jan Larsen, Postrækken 7, 4684 Olstrup.
Kim Lykke Olsen, Havnevej 21, 3100 Hornbæk.
Gert Thru Nielsen, Strandgårdshøj 13, 8400 Ebeltoft.
Carl Ricard Poulsen, Torvet, Agersted, 9330 Dronninglund.
Tom Eggert Pedersen, Elmeall 10A, 6622 Bække. Tlf. 05 38 95 16.
Hanne Birthe Pedersen, Snogebækvej 29, vær. 18, 8210 Århus V. Tlf.
06 15 50 21.
Hanne Rasmussen, Skivevej 61, 8800 Viborg.
Anne-Mette Schmidt, Sundevedsgade 28, 3. th., 1751 København V. Tlf.
01 31 31 99.
Kim Møller Søren, Rugvænget 13, 2750 Ballerup.
Jens Peder Strandby, ved Kæret 4, 2740 Skovlunde.
Grethe og Niels Holst Svenningsen, Ndr. Kærvej 39, 8444 Balle.
Gorm Thoius, Sirgræsvej 52, 2770 Kastrup.

Vinterskolen 1986-87

November 1986

Finn Bess Andersen, Asylgade 26, vær. 323, 8660 Skanderborg.

Thorm Bendtsen, Franckesvej 5, 2. tv., 2000 Frederiksberg. Tlf.

01 35 92 83.

Trine Bloch, Skovbakken 78, 3520 Farum. Tlf. 02 95 77 90.

Aynur Bozkurt, Gammelgårdsvej 74, 3520 Farum. Tlf. 02 95 63 38.

Hatice Demirkiran, Nyvej 10, 4540 Fårevejle. Tlf. 03 45 52 24.

Arnfinn Hellve, Rute 4427, Voss Norge. Tlf. 05 51 51 32.

John Hansen, Agervang 17, 3. mf., 4300 Holbæk. Tlf. 03 43 27 65.

Jens Hansen, Odensegade 25, 4., 8000 Århus C.

Bo Haugesen, Østerlidevej 7, 2680 Solrød Strand. Tlf. 03 14 10 80.

Carsten Gustav Hansen, Høje Gladsaxe 55, 8., 2860 Søborg. Tlf.

01 67 91 52.

Sarah Mafolie Held, 4403 Starview Ct., Glen Arm, Maryland, 21057 USA.

Tlf. 001 301 592 5268

Jesper Hvidt Jensen, Dybbølvej 29, st. lej. I, 8240 Risskov. Tlf.

06 35 18 78.

Thomas Ingerslev, Rentemestervej 27, 1. th., 2400 København NV. Tlf.

01 34 84 24.

Marianne Jacobsen, Gl. Landevej 102, 7400 Herning. Tlf. 07 22 22 22.

Henrik Jensen, Eskemosevej 10, 4892 Kettinge. Tlf. 03 87 37 13.

Per Mols, Apollovej 3, 3. kæld., 2720 Vanløse

Lene Høyer Jensen, c/o Therese G. Hvid, Mathildevej 12, st.th., 2000

København. Tlf. 01 30 11 85.

Niels Ålbæk Jensen, Frederik d. VI vej 21, 2100 København Ø. Tlf.

01 35 70 08.

Solveig Jørgensen, Thyregodsvej 24, 2. th., 2500 Valby

Søren Kragh, Grønnedal 58, st. th., 7600 Struer. Tlf. 07 85 41 15.

Mette Lange, Lærkevej 17, 3630 Ølstykke. Tlf. 02 17 47 60.

Annette Larsen, Vilkestrupvej 3, 4623 Ll. Skensved. Tlf. 03 66 90 29.

Helle Vibeke Larsen, Aggersundvej 17, 9460 Brovst. Tlf. 08 23 16 38.

Tina Nielsen, Teglværksvej 21, 5620 Glamsbjerg. Tlf. 09 73 11 79.

Susan Kring Nielsen, Pasmørgårdsvej 15, 4750 Lundby. Tlf. 03 78 10 71

Ina Nielsen, Åvad 12, 4612 Ll. Skensved. Tlf. 03 66 91 00.

Anne Nørlev, Arbejderbevæ. Kol., Borgm. Jørgensensv. 3, 1, 194, 9000

Ålborg. Tlf. 08 14 35 39.

- Susanne Olsen, Solvej 15, 1. 4800 Nykøbing. Tlf. 03 86 07 81.
 Teddy Olsen, Vallekilde Højskole.
 Gert Papsø, Wilkensvej 29, 2. tv., 2000 København F. Tlf. 01 87 58 05.
 Jens Ole Platz, Dr. Abildgårdsallé 16, 4. th., 1955 Frederiksberg C
 Tommy Petersen, Bevtoftegade 3, 3. th., 1736 København V. Tlf.
 01 23 80 06.
 Thomas Thomsen, Forbindelsesvejen 109 C., 9400 Nr. Sundby. Tlf.
 08 17 93 44.
 Jesper Walbom, Emdrupbanke 151, 2100 København Ø. Tlf. 01 20 07 20.
 Pia Zeidler, Parkhøjvej 58, 2760 Måløv. Tlf. 02 18 31 20.
 Jens Anker Rydahl, Guldbjerggade 37 A, 1. th., 2200 København N. Tlf.
 01 85 19 99.
 Birger Diamant, Blokhaven 18 st.tv., 2750 Ballerup. Tlf. 02 94 83 53.
 Jette Fjeldborg, Rugmarken 51, 1. th., 3060 Espergærde. Tlf. 02 23 64 43.
 Peder Hesselund, Smedesræde 6, 4383 Overby
 Hans Chr. Fredberg Knudsen, Ø. Farimagsgade 26 B, 2100 København Ø.
 Tlf. 01 43 06 95.
 Charlotte Maach, Kulhusvej 7, 3390 Hundested. Tlf. 02 33 93 88.
 Flemming Petersen, Nørrebrogade 49 d, 1. tv., 2200 København N. Tlf.
 01 39 04 51.
 Vagn Petersen, Råes Vænge 14, 4400 Kalundborg. Tlf. 03 51 65 56.
 Cees Stavenuiter, c/o Menno Stavenuiter, Vyzzelstraat 7, 1621 AS Hoorn,
 Holland. Tlf. 009 31 8 2290 17591.
 Martin Rene Ryding, Bådmandsstræde 43, 1407 København K.
 Ingerlise Sørensen, Bådmandsstræde 43, 1407 København K.

Januar 1987

- Henrik Stig Borstrøm, Fåborgvej 46, 5250 Odense SV. Tlf. 09 13 52 26.
 Heidi Svane Christensen, Diget 14, 3. th., 2600 Glostrup. Tlf. 02 96 49 60.
 Annette Margrethe Danvig, Marievej 16A, 2950 Vedbæk. Tlf. 02 89 41 87.
 Anne Marie Dalgaard, Banegårdsvej 63 B, 3., 8000 Århus N. Tlf.
 06 16 99 66.
 Elise C.P. Ravn Diederichsen, c/o Mads Østerbye, Skydebanegade 15, 2.
 th., 1709 København V.
 Tomas Engelbrechtsen, Kongens Vænge 1, 3400 Hillerød. Tlf. 02 26 43 11.
 Ea Dorte Estlander, Elmevej 2B, 1., 4050 Skibby. Tlf. 02 32 88 23.
 Karen Fastrup, Nordkrog 26, 2900 Hellerup. Tlf. 01 62 00 87.
 Kim Sehested Hansen, Billundvej 21, 6500 Vejens.
 Annemarie Jepsen, Kløvervænget 10, lej. 1005, 5000 Odense C. Tlf.
 04 45 84 44.
 Birgitte Sortsøe Jensen, Kong Hansgade 8, 9000 Ålborg. Tlf. 08 12 20 90.
 Leslie B.E. Kristensen, Masnedøgade 3, 2. th., 2100 København Ø. Tlf.
 01 18 61 04.
 Anita Lindhard, Søgade 1A, Venslev, 4050 Skibby.
 Finn Lauersen, Kagerupbyvej 5, 3200 Helsingør. Tlf. 02 79 60 50.
 Henrik Lange, Kronprinsessegade 30, 5000 Odense C.
 Iben Lenler Eriksen, Kildevej 2A, 7470 Karup. Tlf. 07 10 21 52.
 Bodil Sawar Mulla, hestehavevej 13, 3400 Hillerød. Tlf. 02 26 72 32.

- Gudni Patturson, G. Torv 3, 4230 Skælskør. Tlf. 03 59 62 63.
 Annemette Lundshøj Petersen, Skelhøjvej 21 st. tv., 2800 Lyngby. Tlf.
 02 88 76 11.
 Ulrik Viberg Rasmussen, Torpvej 3, 5260 Odense.
 Peter Rossing, Matthæusgade 26 st., 1666 København V, 1666 København
 V. Tlf. 01 21 22 39.
 Rene Bøgeløv, Storm Nørre Allé 13 F, 2. th., 2200 København F. Tlf.
 01 39 87 97.
 Julianne Stanton, 31. Valley Road, Epping, 2121 Nsw. Australia.
 Amber Salanoa, 169 Onslow rd. Khandallah Wellington 4, New Zealand.
 Henrik Sørensen, Hedemarksvej 28, st. 2620 Albertslund.
 Claus Sørensen, Rolighedsstræde 9, 2. th., 4300 Holbæk.
 Frida Thøgersen, Valkyriegade 17, 3. tv., 2200 København N. Tlf.
 01 85 91 34.
 Eva Marianne Terkelsen, Overgade 22 B, st., 5000 Odense C. Tlf.
 09 17 74 26.
 David Winther, Frederiksdalvej 105 B, 1. th., 2830 Virum. Tlf.
 02 83 03 72.
 Kim Hugo Wendel, c/o Lotte Nielsen, Arresøgade 7 st., tv., 2200
 København N. Tlf. 01 35 92 82.
 Kristian Overgaard Hansen, Grønjordsskollegiet 3 8.s.vær. 11, 2300
 København S. Tlf. 02 26 03 35.
 Tina Haagensen, Skolegade 10, 6000 Kolding.
 Laurids Gros Husted, Bülovsgade 30 kæld., 8000 Århus C.
 Anders Poulsen, Tårnvej 11, 2.th., 2600 Rødovre. Tlf. 01 41 56 69.
 Monique Spartalis, Jagtvej 43, 4. th., 2200 København N. Tlf. 01 85 86 43.

Sommerskolen 1987

- Otto Andersen, Kollerupvej 8, 8900 Randers. Tlf. 06 42 38 62
 Torben Allingham, Skjalm Hvidesgade 7 4tv., 1728 København V. Tlf.
 01 22 44 85
 Mona Andersen, Randvej 30, 7150 Barrit. Tlf. 05 69 16 45
 Anni Beck, Emmasvej 5 1.tv., 8220 Brabrand. Tlf. 06 25 45 40
 Ea Berzelius, Hovedgaden 44, 3520 Farum
 Teena Booth, Møllebrovej 10, 4300 Holbæk
 Mogens Børgert, Hundens Kvt. 11, 2750 Ballerup. Tlf. 02 65 41 92
 Richard Carlsen, Skagavej 116 1.tv., 9990 Skagen. Tlf. 08 44 12 83
 Lars Chabert, Mjøsensgade 13 4.th., 2300 København S. Tlf. 01 58 74 99
 Klaus Christensen, Bentesvej 3 1.th., 8220 Brabrand. Tlf. 06 25 44 84
 Anne-Mette Christensen, Lundebjerggårdsvej 38 3.th., 2740 Skovlunde
 Jesper Christensen, Østre Park 34, 4930 Maribo
 Tommy Christensen, Poppelgade 3 5.stv. 2200 København N. Tlf.
 01 37 03 69

- Valentina Djurhuus, Kastanievej 9, 4300 Holbæk. Tlf. 03 43 43 73
 Reza Farsangi, Stafensgade 19A 2.th., 8700 Horsens
 Bo Gynning, Nørrebrogade 190 2.th., 2200 København N. Tlf. 01 81 40 49
 Sif Gunnarsdottir, Hrsateigur 34, 105 Reykjavik, Reykjavik 83542
 Jens Erik Hald, Helligkorsvej 5A v. 219, 4000 Roskilde. Tlf. 02 37 26 30
 Bente Lindegaard Hansen, Griffenfeldsgade 38, 2200 København N. . Tlf.
 01 37 47 86.
 Steen Hansen, Slotsgade 5A 1.th., 4200 Slagelse. Tlf. 03 53 15 38.
 Conny Immersen, Bakkevej 9, Sjørrina, 7700 Thisted. Tlf. 07 97 15 71.
 Pia Ipsen, Lundebjerg 64, 2740 Skovlunde,. Tlf. 02 94 52 36.
 Henning Jacobsen, Sølvgade 2 5.sal, 1307 København K. Tlf. 01 13 83 07.
 Ida Jakobsen, Bethesdavej 73, 8200 Århus N. Tlf. 06 10 60 21.
 Dorthe Jäpelt, Kløvervej 35 3.lejl., 6000 Kolding. Tlf. 05 50 27 33.
 Ann-Dorte Jensen, Møllevangsvej 3, 7560 Hjern. Tlf. 07 46 42 61.
 Mogens Jensen, Allé gade 2.c11, 7500 Holstebro
 Lis Jensen, Sjællandsgade 7 3.sal, 2200 København. Tlf. 01 39 26 03.
 Åge Gård Johansen, Bygaden 97, 2980 Kokkedal. Tlf. 02 24 19 86.
 Ulla Johnsen, Højbovangen 18, 9200 Aalborg SV. Tlf. 08 18 66 38.
 Birgitte Karlsson, Drachmannsvej 4, 6600 Vejle. Tlf. 05 36 03 47.
 Peter Korsgaard, Tontoft 4, 6430 Nordborg. Tlf. 04 44 61 45.
 Annette Krusborg, Kollemortenevej 57, 7323 Give. Tlf. 05 73 43 29.
 Tina Larsen, Bakkevej 6, 4773 Stensved. Tlf. 03 78 64 44.
 Henning Larsen, Langetoftevej 1, 4700 Næstved. Tlf. 03 74 44 30.
 Mika Lassen, Værnedamsvej 18 1.tv., 1619 København K. Tlf. 01 24 20 01.
 Maria Lyngbirk, Boholtevej 30 2.th., 4600 Køge
 Memarzadeh Mehdi, Peblinge Doseringen 16, 2200 København N.
 Bo Mogensen, Aarsballevej 131, 3700 Aakirkeby. Tlf. 03 95 18 16.
 Stinne Mølgård, Vesterfælledvej 66 1, 1750 København V. Tlf. 01 21 44 38.
 Bodil Nielsby, Toldbodgade 16, 8600 Silkeborg. Tlf. 06 80 10 45.
 Karin Nielsen, Lervangen 41, 7120 Vejle Ø. Tlf. 05 81 59 40.
 Torben Nielsen, Middelfartvej 64 C 5580 Nr. Åby
 Linda Olsen, Markedspladsen 10, 4300 Holbæk. Tlf. 03 43 66 12.
 Michelle Pedersen, Herninggade 26, 2100 Østerbro. Tlf. 01 26 55 80.
 Sanne Poulsen, Hans Rømersvej 37, 3720 Åkirkeby. Tlf. 03 97 51 48.
 Jens Rasmussen, Daugårdsvej 6.st.th., 2800 Lyngby. Tlf. 02 93 13 37.
 Lars Rasmussen, Hammelstrupvej 31 3.tv., 2450 København SV. Tlf.
 01 16 87 86.
 Bjarne Rørbye, Kongevejen 95, 2840 Holte
 Rajaklimar Sachithanatham, Søndergade 62, 7441 Bording
 Karin Sørensen, Vridsløsevej 33, 4700 Næstved. Tlf. 03 72 68 51.
 Mette Sørensen Martinvahtsvej 12, 8000 Århus C. Tlf. 06 13 26 79.
 Lisbeth Urfe, Svendsgade 5 3.th., 9000 Ålborg. Tlf. 08 10 23 14.
 Chieko Urai, C/o International Peoples College, 3000 Helsingø. Tlf.
 02 21 11 78.
 Tomas Ussing, Herredsfogedvej 9, 5700 Svendborg. Tlf. 09 21 81 60.
 Wilder Anna, Teglstrupvej 2A 2.th., 2100 København Ø. Tlf. 01 18 49 73.
 Daniel Zimakoff, Vester Fælledvej 66, København . Tlf. 01 21 44 38.

Juni 1987

- Brith Andersen, Bakkevej 30, 4241 Vemmerlev. Tlf. 03 58 29 02.
 Hamid Asi, Hovmålvej 73 vær. 3, 2300 København S. Tlf. 01 51 48 35.
 Jan Christensen, Morbærhaven 21-24, 2600 Albertslund
 Joan Graungaard, Hovmestervej 1F 2400 København NV. Tlf. 01 83 87 82.
 Kim Hansen, Tjørneparken 14, 4690 Haslev. Tlf. 03 31 61 20.
 Dariush Honarioo, Kollegievej 4. vær. 18, 9000 Ålborg. Tlf. 08 14 30 15.
 Karl Jansson, Eskilholt 2, 210 Gardabæ, Island. Tlf. 1-46812
 Bjørn Jensen, Høffdingsvej 33, stmf., 2500 København N. Tlf.
 01 17 40 63.
 Kell Jepsen, Sjællandsgade 2 1.tv, 7490 Aulum
 Laila Junkov, Højbovej 27, 4534 Hørve. Tlf. 03 45 61 80.
 Gitte Larsen, Clemensgade 17. st., 6000 Kolding. Tlf. 05 52 38 83.
 Heidi Larsen, Firkanten B8, 2630 Tåstup
 Palle Lind, Albjerg Parken 2, 2660 Brøndby. Tlf. 02 23 15 58.
 Katrine Lotzfeldt, Haderslevvej 75 Q, 6000 Kolding
 Erik Lunn, Alkenvej 63, 8660 Skanderborg. Tlf. 06 57 72 69.
 Simyab Mani, Stengårdsvej 122 2.sal tv. 6705 Esbjerg Ø. Tlf. 05 14 16 48.
 Annette Maack, Grumstrupsvej 5, 2900 Hellerup. Tlf. 01 65 54 83.
 Niels Muldtofte, Christian 4 vej 12, 6000 Kolding. Tlf. 05 52 91 54.
 Hanne Nielsen, Diagonalvejen 43, 7323 Give. Tlf. 05 73 20 61.
 Tine G. Petersen, Landevej 18, 4000 Roskilde
 Pahlø Øystein, Sankt Hansgades Pass 4 4.th København N. Tlf.
 01 35 40 28.
 Lasse Petersen, Kildemarksvej 69, 4700 Næstved
 Nana Rømer, Mysundevej 10, 8600 Silkeborg. Tlf. 06 80 04 45.
 Lotte Stenz, Skydebanegade 8, 1709 København V. Tlf. 01 31 85 83.
 Jakob Thrane, Bakkedraget 22, 3460 Birkerød. Tlf. 02 81 50 71.
 Preben Vangsgaard, Søborg Hovdegade 117, 2860 Søborg. Tlf. 01 69 01 95.
 Anna Birna Olofsdottir, Hrauteig 7, 105 Reykjavik. Tlf. 91 - 68 10 87

Juli 1987

- Christian Abildgård, Havslunde 14 B, 4000 Roskilde. Tlf. 02 75 61 28.
 Nina Andersen, Bragesdage 26 c st.th. 2200 København N. Tlf.
 01 83 99 05.
 Birger Bavnhøj, Hvidkildevvej 36 B 3.th, 2400 København NV. Tlf.
 01 19 24 36.
 Per Berg, Generalsgatan 6, 21133 Malmø Sverige. Tlf. 040 23 12 38
 Helen Ann Baagø, Provst Bentzonsvej 59, 2860 Søborg. Tlf. 01 69 59 17.
 Johnny Bock, c/o Termansen, Frederikssundsvej 224, 2700 Brønslø. Tlf.
 01 39 72 53.
 Erik Bosse, Danstrupvej 11, 3480 Fredensborg. Tlf. 02 28 41 15.
 Helge Christensen, Svend Trøstvej 12 1.tv., 1912 Frederiksberg
 Jeanette Christensen, Vesterlund, Annebergvej, 9000 Ålborg. Tlf.
 08 13 45 66.
 Niels Ejlertsen, Jerischausgade 16, 8000 Århus C
 Jan Gottlieb, Aldersrovej 25 1.vær., 8200 Århus N. Tlf. 06 16 28 06.

- Berit Hansen, Ellebjergvej 12, 1.th., 2450 København SV. Tlf. 01 17 44 74.
 Hanne Heftø, Flokkebjerg Strandvej 8, 4760 Vordingborg. Tlf.
 03 77 01 41.
- Susan Hofdam, By Højen 30, 2720 Vanløse. Tlf. 01 71 77 26.
 Henrik Jansson, Fabriksvej 4 l.jl. 29, 8700 Horsens
 Vagn Konradsen, Fanøgade 10, 6700 Esbjerg
 Lars Kristensen, Fredrikssundsvej 68 C 4.tv. 2400 København NV. Tlf.
 01 19 70 84.
- Shoandagnew Mikru, Grøfthøjparken 166 3.sal lejl. 27, 8000 Århus
 Kirsten Nielsen, Nyholm, Bredahlsgade 20 v.9., 4200 Slagelse. Tlf.
 03 53 34 19.
- Susanne Nielsen, Ekkodalen 39, 6000 Kolding. Tlf. 05 53 95 93
 Charlotte Obel, Karmark, Polensgade 4 1.tv., 2300 København S. Tlf.
 01 54 93 04.
- Merete Olling, Smøgen 9 Darup, 4000 Roskilde. Tlf. 02 35 38 18.
 Christel Paulsen, Byengen 26 B, 2980 Kokkedal. Tlf. 02 24 17 85.
 Kim Pedersen, Kong Georgs vej 106 6.tv., 2000 København F. Tlf.
 01 10 76 67.
- Helle Rasmussen, St. Blichersgade 26, 8000 Århus C
 Ted Sandbech, c/o E. Jensen Bredengen 2, 4000 Roskilde. Tlf. 02 38 35 23.
 Oliver Stagstrup, Steen Blichersgade 12 IVs.vær 6, 8900 Randers
 Lillian Stehr, Egebjergvangvej 5, 2750 Ballerup. Tlf. 02 68 10 93.
 Tine Thaysen, Violvej 6, 4700 Vordingborg. Tlf. 03 77 24 91.
 Ebbe Thøgersen, Slotsgade 17-303, 5000 Odense. Tlf. 09 91 13 73.
 Jørgen Valentin, Læssøgade 15 1.th., 2200 København N. Tlf.
 01 39 38 53.
- Sunny Vorbech-Hansen, c/o Finn Nejstgård, Landevejen 58, 4060 Kirke
 Såby. Tlf. 02 39 27 80.
 Mohammad Zamani, Vestervangen 9, 4581 Rørvig. Tlf. 03 41 87 94.

Indholdsfortegnelse

Georg Veit: Anna Grosen	3
Hanne Christiansen: Den gang jeg drog afsted	5
Poul Otto Gedde: Man tager et sølvfad	9
Annemette Lichtenberg: Computer-Dyr og andet Væsen	14
Jørn Fugl: Hadding	17
Birgitte West Nielsen: Fra arbejdsløs til selvstændig erhvervsdrivende	21
Thor West Nielsen: Folk kan selv	27
Herdis Veit: Fællesskab og fællesskaber	33
Martin Flood: Fra Helsingør til Vallekilde over Peking m.m.	37
Finn Slumstrup: Hvad med danskerne?	40
Else Lidegaard: Møde med Ama Ata Aidoo	46
Kalender	51
Lasse og Bette Rathnov: Fra Krogerup til Vallekilde	53
Lasse og Betty Rathnov: Nyt fra Vallekilde Højskole	55
Bjarne Sinding: Elevforeningen	59
Praktiske meddelelser	64
Elevliste	67

REDAKTION:

Ingrid Fugl - Jørn Fugl - Lasse Rathnov - Annemette Lichtenberg

ILLUSTRATIONER:

Annemette Lichtenberg

FOTOS:

Fotoholdet m.fl.

TRYK:

Holbæk Amts Bogtrykkeri - 4300 Holbæk

